Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Don Felix de Mendoza, of de verwarde argwaan : blyspel

https://hdl.handle.net/1874/372008

9313

DON FELIX DE MENDOZA, OF DE VERWARDE ARGWAAN; *BLYSPEL.*

Gevolgt na het Spaanſche van DON LOPES DE VEGA CARPIO.

TE AMSTERDAM,
By d'Erfgen: van J. LESCAILJE, op den Middeldam, naaſt de Viſchmarkt, 1708.
Met Privilegie.

AAN DEN

EDELEN ACHTBAAREN HEERE

DEN HEER EN MR.

GERARD HASSELAER,

SCHEPEN DER STAD AMSTELDAM,

&c. &c.

O Nooit volprezen Telg der braave HASSELAEREN;
Geächte Roem van dit aloud vermaard Geslacht,
Gewoon het zuiver Recht en Vryheid te bewaaren,
Van ouds met reên bemind, om hun waardy geächt,
Uw Heuscheid belg zich niet, maar zal ons eer verschoonen,
Dat dit geringe Spel aan u werd toegewyd;
Een Spel, dat uit het Spaans, op Nederduitsche toonen,
Door ons gevolgd is in onze uitgekochte tyd.
Een hoogverlicht gemoed ziet nooit zo op de gaaven

Als wel op 't hert van hem, uit wien de giften ſpruit,
Zo ſtrekt uw gunſt, gewoon ſteets op dat ſpoor te draaven,
Ons tot een ſchild, waar op de Nyd en Laſter ſtuit;
Terwyl wy voor geen gal van kwaade tongen vreezen:
Want wie is veiliger, dan door de Deugd beſchut?
Zo zullen wy met luſt voor de Ouden Stok en Weezen,
De Dichtkunſt oeffenen dat die hen ſtrekt tot nut;
Uw Achtbaarheid wil dit, wanneer 't u luſt doorblaâren.
De Hemel ſpaare u lang, ô Roem van uwen Stam!
En doet u onvermoeid het heilig Recht bewaaren,
Tot Glorie van uw Naam, en nut van Amſteldam.

Edle Achtbaare Heer,

Uw Ed: Achtbaarheids

Ootmoedigſte Dienaars

Onder de Zinſpreuk
CONSTANTIA & LABORE.

CO-

COPYE
VAN DE
PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland ende Weſtvrieſland doen te weten, alſoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuis der Stad Amſterdam, en, in die qualiteyt, te ſamen eygenaers, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaer, dat ſy, Supplianten, ſedert eenige Jaren hebbende gejouiſſeert van onſen Octroye of Privilegie van dato den 19. September 1684. waar by wy aen de Regenten van den ſelven Schouburg, in die tyt, hadden gelieven te conſenteren, accorderen ende octroijeren, dat ſy, gedurende den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, de Wercken, te doenmaals ten dienſte van het Tooneel reets gedrukt waren, ende, van tyt tot tyt, nog vorder in het ligt gebracht, endeten Toneele gevoert ſoude werden, alleen ſoude mogen drucken, uytgeven en verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onſe Octroy of Privilegie genaemt, op den 19. September 1699. ſouden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meeſten dienſte van de Schouburg, waer van hunne reſpective Godshuyſen onder andere mede moeſten werden geſubcenteert, de voorgemelde Wercken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen als Kluchten, als anders, die reets gedrukt en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedruckt, en ten Toneele gevoert ſouden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, ſouden blyven drucken, doen drucken uytgeven en verkopen, ten eynde de ſelve Wercken, door het nadrucken van anderen, haer luyſter, ſoo in tael, als ſpelkonſt, niet mogten komen te verliezen, dog dat ſulcx aen haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroy, en ſulcx nae den 19. September 1699. niet gepermiteert ſoude weſen, ſoo vonden de Supplianten hun genootſaekt ſig te keeren tot ons, onderdanig verſoekende, dat wy aen de Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, gelieſden te verleenen prolongatie van het voorſz. Octroy of Privilegie, omme alſoo de voorſz. Wercken, ſoo van

Treur-

Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten, als andere, reets gemaeckt en ten Toneele gevoert, en als nog in het ligt te brengen, den tyt van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verkopen, of doen drucken en verkopen, met verbod aen allen andere op ſeeckere hoge penen, by U Ed. Groot Mog. daer toe teſtellen, en voorts in communi forma; ſo is 't dat wy de ſaecke, ende 't verſoeck voorſz. overgemerkt hebbende, ende genegen weſende, ter bede van de Supplianten, uyt onſe rechte wetenſchap, Souveraine magt en authoriteyt, deſelve Supplianten geconſenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, conſenteren, accorderen ende octroyeren, mits deſen, dat ſy, by continuatie, de voorſz. Wercken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen, Klugten als andere, reets gemaekt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen binnen onſen landen, ſullen mogen drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, verbiedende daerom allen en een ygelyk, de voorſz. werken, in 't geheel ofte ten deele, naer te drucken, ofte, elders naergedruckt, binnen den ſelven onſen lande te brengen, uyt te geven ofte verkopen, op de verbeurte van alle de naergedruckte, ingebrachte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens, daer en boven, te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier, die de calangie doen ſal, een darde part voor den Armen der Plaetſen daer 't caſus voorvallen ſal, en het reſterende darde part voor de Supplianten, alles in dien verſtande, dat wy de Supplianten met deſen onſen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare ſchade door het naedrucken van de voorſz. Wercken, daer door in genigen deele verſtaen den inhoude van dien te authoriſeren, ofte te advoueren, ende, veel min het ſelve onder onſe protextie en de beſcherminge eenigh meerder credit, aenſien, of reputatie te geven, nemaer de Supplianten in cas daer inne iets onbehoorlyks ſoude influeren, alle het ſelve tot haren laſte ſullen gehouden weſen te verantwoorden, tot dien eynde wel expreſſelyk begeerende, dat by aldien ſy deſe onſe Octroje voor de voorſz. Wercken ſullen willen ſtellen, daer van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie ſullen mogen maken, nemaer gehouden ſullen weſen het ſelve Octroy in 't geheel, en ſonder eenige Omiſſie, daer voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat ſy gehouden ſullen ſyn een exemplaer van alle de voorſz. Werken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onſe Univerſiteyt tot Leyden, en

de

de daer van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van hen effect van dien te verlieſen, ende ten eynde de Supplianten deſen onſen Octroye ende conſente mogen genieten als naer behooren, laſten wy allen ende een ygelyk, die 't aengaen mag, dat ſy de Supplianten van den inhoude van deſen doen laſten ende gedogen, ruſtelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruycken, ceſſerende alle belet ter contrarie gedaen. Gedaen in den Hage, onder onſen grote Zegele, hier onder aen doen hangen op den een en twintigſte May in 't Jaer onſes Heer en Zaligmakers, een duyſent ſes hondert negen en negentigh.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis, hebben in haar voorſz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, voor, DON FELIX DE MENDOZA; *Blyſpel*, vergund aan de Erfgenaamen van *J. Leſcailje*.

In Amſteldam, den 9. Januari, 1708.

VER-

VERTOONERS.

DON PEDRO, Koning van Arragon, verliefd op Elvire.

DON MANRIKES, Graaf van Tortoza, Opperveldheer van Arragon.

ELVIRE, Zuster van den Graaf; en Minnaares van Don Felix de Mendoza.

HIPPOLITE, Nicht van Elvire.

DON FELIX DE MENDOZA, Kastiljaans Edelman; Minnaar van Elvire.

DON CEZAR, Hoofdman van 's Konings Lyfwacht.

BEATRIX, Kamenier van Elvire.

RAMIRO, Dienaar van Don Felix de Mendoza.

ALONZO, LAZARILJOS } Dienaars van den Graaf.

Gevolg van den Koning.

Het Tooneel is in Saragossa.

DON FELIX DE MENDOZA,

BLYSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF.

DE KONING.

HOe! nu'k Elvire wil ten hoogſten zien verheven,
En vaſt beſloot om haar een Bruidegom te geeven,
Verlaat zy 't Hof? neen, Graaf, dit is myn reed'lykheid
Te veel misbruikt.

DE GRAAF.

Ik volgde al 't geen uw Majeſteit
Gebood; myn zuſter heeft myn brief alreeds geleezen;
Zy keerd, en zal van daag in Saragoſſa weezen.

DE KONING.

't Is wel dan; laat ons niet meêr ſpreeken van 't voorleên,
'k Neem in Elviraas heil meêr deel als ooit voorheen,
Ik zelf wil haar een man verkiezen, dit zal ſtrekken
Tot luiſter van uw ſtam, en nooit uwe eer bevlekken.

DE GRAAF.

'k Ruſt op uw goedheid. „ Maar myn vrees groeid meêr en meêr.

TWEEDE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF, DON CEZAR.

DON CEZAR.

EEn deftig Ridder uit Kaſtilien, myn Heer,
Verzoekt de gunſt om met uw Majeſteit te ſpreeken.

DE KONING.

Men laat hem komen.

DERDE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF, DON FELIX, RAMIRO.

DON FELIX, *zich aan de voeten des Konings werpende.*

VOrſt, wiens moed elk is gebleeken,
Die Napels, Arragon, Cicilien gebied,
Duld, dat een krygsknecht, uit Kaſtilje, vol verdriet,
Aan uwe voeten ſmeekt, dat gy hem wilt behoeden,
Voor zyn vervolgers, die al te onrecht op hem woeden.

DE KONING.

Sta op, uw wezen toond wat deugden gy bezit,
'k Zal u niét weigeren myn gunſt, daar gy om bid.
Maar zeg, wat voerd u hier?

DON FELIX, *de Koning een Brief aanbiedende.*

Eer ik dit zal ontdekken,
Verzoek ik u dien Brief te leezen.

DE KONING, *den Brief ziende, tegens den Graaf.*

Wil vertrekken.

VIERDE TOONEEL.

DE KONING, DON FELIX, RAMIRO.

DE KONING *tegens Don Felix.*

WIe ſchryft my deeze Brief?

DON FELIX,

Een Juffer, die ik de eer
Van tot Villareaal te ontmoeten had, myn Heer.

DE

DE KONING *de Brief openende.*

Haar Naam?

DON FELIX.

Verbood zy aan haar volk my te openbaaren.

DE KONING.

„'t Is van Elvire: 't zien zal my haar wil verklaaren.

DE KONING *leeſt.*

Don Felix de Mendoze, een Heer van hoogen ſtaat,
Die, door een drang van reên, Kaſtilien verlaat,
Om ze aan zyn Majeſteit, by monde, te openbaaren,
Smeekt zeer ootmoedelyke dat gy hem wilt bewaaren
Voor zyn vervolgeren, die hem naar 't leeven ſtaan;
Hy is uw hulp wel waard door al zyn heldendaân
En ed'le deugden, 'k zal die gunſt, door hem ontfangen,
Erkennen of ik zelf, o Vorſt, die kwam te erlangen.

„Elvire keerd, hy kon my dienſtig zyn.

Tegen Don Felix.

Ik ken
Uwe afkomſt, ed'len aart, en wat ik ſchuldig ben.
Myn Hof, Don Felix, zal u tot een ſchuilplaats ſtrekken.
Vrees niet, myn magt zal u uw haaters wel ontrekken.

DON FELIX.

Vorſt, kan ik 't met myn bloed vergelden, 'k ben bereid....

DE KONING.

Ik ben genoeg voldaan van uw kloekmoedigheid.
Maar openbaar ons wie dat toelegt op uw leeven,
En door wat reden ge u hebt na dit Hof begeeven?

DON FELIX.

Na dat veroverd was, vol luiſter en vol eer,
't Sterk Antekwerra, en 't ryk Mallaga, myn Heer,
Blonk Donna Blanche van Toledo my in de oogen;
Zy wierd door myne min tot wedermin bewoogen,
Ze ontdekte my haar hert, terwyl ik dag op dag (zag.
Myn hoop en minnewenſch, met vreugd, vermeerd'ren
Dus ſleeten wy een reeks van dagen, zonder vreezen,
En hoopten haaſt ten top van ons geluk te weezen,

Wanneer wy hoorde dat Almanzor was verzeld
Van 't puik der Moren, en getoogen in het veld
Uit Jaën, om al zyn geleden hoon te wreeken,
De bloem der Edelliên ontwaakte op 't oorlogsteken;
Wy maakte ons vaardig om te trekken tot den ſtryd,
Ik moeſt myn minnaares verlaaten tot myn ſpyt.
Wat perſte myn vertrek al traanen uit haare oogen!
Hoe teder was zy, als ik affcheid nam, bewoogen!
Toen gaf ik haar een ring, op dat zy altoos aan
My denken mogt, als zy daar 't oog kwam op te ſlaan.
Maar, om uw groot geduld, o Vorſt, niet lang te rekken,
Verkort ik myn verhaal, ik zal 't zo ver niet ſtrekken
Op 't geen Almanzor....

DE KONING.

Neen, Mendoze, zeg ons wat
Eene uitſlag dat gevecht en dezen oorlog had.

DON FELIX.

Zo haaſt wy door 't gebergt Sjerra Morena kwaamen,
Wy daar Almanzors heir, voor ons gezigt, vernaamen,
Wy zaagen haar het veld in menigte beſlaan,
Hun ſtandaard pronkte met de Moorſche halvemaan.
Wy ſtorten op haar in, daar hevig wierd geſtreeden;
De Mooren in het eerſte een groote weêrſtand deeden,
Maar hun kloekmoedigheid bezweek in 't eind; dies wy
De zeege zaagen ſtraks gewend op onze zy.
Na die verwinning heb ik my uit 't heir begeeven;
'k Trok na Toledo: maar 't herdenken doet my beeven
Hoe ik van Blanche wierd ontmoet, haar koel gelaat,
En afkeer, toonden my de elende van myn ſtaat.
Maar, Vorſt, om myne ramp en onheil te verzwaaren,
Wou toen het blind geval 't my klaarder openbaaren.
't Was op eene avond, als ik zag van 't Hof aftreên (meen
Don Sanche, een man, Vorſt, die met ons niets had ge-
In 't oorelogsgevaar, maar was ten Hoofgebleeven,
Daar hy ſteeds leide een los en ongeregeld leeven;
Ik kwam hem nader, 'k zag by 't fakkellicht den ring,
Die Blanche, eer ik vertrok na 't heir, van my ontfing;

Denk

Denk hoe verbaast ik was! ik sprak tot hem deez' reden:
Myn Heer; een Juffer, die aan my, met dierbaare eeden,
Een trouwe liefde zwoer, heeft u niet lang geleên
Dien ring vereerd tot blyk van haare trouwloosheên.
Hy sprak, dat raakt my niet, maar 't zyn gewisse blyken,
Dat uwe liefde voor de myne ver moet wyken:
Ik weder, 't kan niet zyn, 'k zag haar genegentheid
Voor my, haar wedermin heeft myne hoop gevleid.
Neen, sprak Don Sanche met verachting; 't is geloogen,
Ik heb op Blanches hert veel meêr, als gy, vermoogen,
Ik ben 't alleen die haar behaagen kan, die zy
Oprechte liefde toond, en weêr ontfangt van my.
'k Misprys myn gramschap, maar, myn Heer, wie zou niet treeden,
Vervoerd door zulk een hoon, ver buiten maat en reden?
'k Gaf hem een vuistslag, tot belooning dezer smaad,
My trotslyk aangedaan, hy trok, op deze daad,
Den degen, riep zyn knechts te hulp, die fluks hem hoorden,
En, door hun groot getal, my zochten te vermoorden;
Elk trok 't rapier, en drong met yver op my aan;
Doch, door myn sterke toorn, kon ik hen wederstaan;
Myn moedigheid deed my het groot gevaar verachten:
Ik kwetste hem, de spyt verdubbelden myn krachten,
Hy storte neêr en viel voor myne voeten dood.
Toen zorgde ik hoe ik best ontvlieden kon dien nood,
Zy vielen op my aan, myn knecht hielp my verweeren,
En trachte, vol van moed, dien aanval af te keeren,
Tot wy 't ontkwamen, mits de duisterheid der nacht
Myn vlugt begunstigde, zo dat ik onverwacht
't Huis van een vriend won, die ons, zonder tyd verliezen,
Twee goede paerden gaf, om voort de vlugt te kiezen.
Dus ben ik, groote Vorst, in goedheid zo volmaakt,
In 't Arragons gebied, dat gy regeerd, geraakt,
Waar in het wreed geval my ophoud na te jaagen,
En my een Juffer, die ik de eer had te behaagen,
Zo gunstelyk ontfing, met myne ramp begaan.

VYFDE TOONEEL.

DE GRAAF, DE KONING, DON FELIX, RAMIRO.

DE GRAAF.

ELvire, Vorst, komt zo in Saragossa aan.

DE KONING.

Ik ben verheugd dat zy weêr is aan 't Hof gekomen.
Bezorg dien held, Heer Graaf, die ik heb aangenomen
In myn bescherming; dat Don Felix by u zy:
Wie hem aan lyf of eer beschaadigd, doet het my;
Kastiljes Koning heeft voor hem aan my geschreeven,
En sterk verzocht dat ik hem hier verblyf zou geeven,
Ik kan niet beter als aan uw getrouwigheid
Hem thans beveelen, wil hem onder uw beleid
Beschermen tegens 't kwaad dat hem mogt overkomen,
Op dat hy geen gevaar heeft in myn Hof te schroomen.

DE GRAAF.

In u ten dienst te staan stel ik alleen myne eer.

DE KONING *in 't weggaan.*

Ik, dat ik toon hoe hoog dat ik de deugd waardeer.

ZESDE TOONEEL.

DE GRAAF, DON FELIX, RAMIRO.

DE GRAAF.

DOn Felix, op 't bevel myn 's Konings, stel ter zyden
Alle achterdocht, en vrees, ik zal u wel bevryden;
Schoon duizend schooten op u doelden, hoeft gy niet
Te vreezen, ik zal u behoên in dit Gebied.

DON FELIX.

Myn Heer, 'k ben u verpligt, 'k verban nu alle vreezen,
Geen vyand zal zo stout, noch zo vermetel weezen,
Om my te hoonen daar gy my beschermd.

DE GRAAF.

Wanneer

Zy

Zy 't onderstonden zou die slag op u, myn Heer,
Niet vallen. Volg me alleen.

DON FELIX.

Wil my de tyd vergunnen
Zo lang, dat ik myn knecht iets zal beveelen kunnen.

ZEVENDE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO.

RAMIRO.

't Fortuintje lacht ons toe, en schynt nu wel te vreên.

DON FELIX

Ramiro, 'k achte myn geluk meêr als voorheen,
Nu ik in myne ramp een schuilplaats heb bekomen,
Daar ik voor snood verraad, noch aanval heb te schroomen.
Zo niet een nieuwe min, door haar verborgen vlam,
Myn boezem blaakte en my al myne rust benam.

RAMIRO.

Maar hebt gy dan, myn Heer, al uw verstand verlooren?
Waar mengt ge u mede dat u kan de rust verstooren?
Hoor my, volg myne les, kiest de eenzaamheid, verlaat
Die zotte liefde, die u mal maakt; in der daad,
Zy zal u brengen tot de zotste zottigheden.
Leef onbezorgd, dat zal u best zyn, ja met reden.
Gy hebt ervaarenis genoeg, tot uw verdriet.
Kend gy dan noch niet recht het kruidje roerme niet?
Ik zeg noch eens laat al die zotternijen vaaren,
En geef dat over aan die jonger zyn van jaaren.
Maak uw fortuin eerst, en zie maar naar geld of staat:
Een schoone kan u dan niet missen, hoe 't ook gaat,
Dan kenje zoeken die u 't beste kan behaagen,
En zo gy dat hebt hoeft gy 't zelf niet eens te vraagen.

DON FELIX.

O groote schoonheid!

RAMIRO.

„Aards kwibus!

DON FELIX.

Wat kan my
Geneezen?

RAMIRO.

Wat? de tyd met een glas wyn daar by.

DON FELIX.

Ramiro, ga, gy moet terſtond van hier vertrekken,
Die ſchoone zoeken, en haar uit myn naam ontdekken,
Hoe gunſtig my den Vorſt ontfangen heeft, dat ik
Haar dankbaar zyn zal tot myn laatſten oogenblik;
En zie of gy kund van dat voorwerp, my zo waardig,
De naam of haar geſlacht ontdekken.

RAMIRO.

Ik ben vaardig.
Maar daar's de Juffer, zo 'k niet mis; ja, ze is 't, wel aan,
Nu kund gy, uit haar mond, het beſt haar naam verſtaan.

DON FELIX.

Mag ik myne oogen wel gelooven?

RAMIRO.

Ja, voorzeker,
'k Sta daar voor in. Wat benje een kluchtige apoteker!

ACHTSTE TOONEEL.

DE GRAAF, ELVIRE, DON FELIX, BEATRIX, RAMIRO, ALONZO.

DE GRAAF.

MYn zuſter, dit's dien Heer, die my zyn Majeſteit
Beval, ontfang hem naar zyn ſtaat en waardigheid.

BEATRIX *tegens Elvire.*

„Hoe! hier Don Felix!

ELVIRE *tegen den Graaf.*

Heer, ik zal myn pligt betrachten.

Tegens Beatrix.

„Myn zinnen zyn ontroerd.

DON FELIX.

„Hoe dwaalen myn gedachten.

RA-

RAMIRO *tegens Don Felix.*

„ Toond dat gy haar niet kend of alles is verbruid.

BEATRIX *tegens Elvire.*

„ De Graaf, gelyk gy weet, vaart dikwils hevig uit,
„ Laat toch in 't minſt, dat gy hem ooit aanſchouwde, blyken.

DE GRAAF.

Heer, dit's myn zuſter, die van haar kant van gelyken
Uw ramp verlichten zal.

DON FELIX *Elvire groetende.*

Uw broeder, my zo waard,
Mevrouw, van zulk een braave en edelmoedige aart
Verzacht het wreede lot, waar door ik word beſtreeden,
Door zyne vriendlykheid, en edelmoedigheden:
Wat zeg ik? 'k voel myn hert alreê ontlaſt van leed;
't Herdenken van myn ramp ſchynt my niet half zo wreed,
Nu ik zo aangenaam een ſchuilplaats heb gevonden,
Waar voor ik ben verpligt die 't my heeft toegezonden.

ELVIRE.

De laſt des Konings zal in waarheid, niet in ſchyn,
Door mynen broeder en door my gehoorzaamd zyn,
Het ſtrekt ons tot veel eer; 't zal elk op 't hoogſt behaagen,
Zo gy in Arragon het eind ziet van uw plaagen.

DON FELIX.

Mevrouw, wat ben ik aan uw goedheid veel verpligt;
Zo lang myne oogen zien het lieflyk zonnelicht,
Zal ik die weldaân nooit vergeeten, maar betrachten
Om ze onophoudelyk te houden in gedachten.

DE GRAAF.

De ruſt zal nutter zyn voor uw vermoeide leên,
Dan nutteloos den tyd in woorden te beſteên.
Myn zuſter, wil dien Heer eens na zyn kamer leiden,
Ik moet eens zyn op 't hof, maar zal niet lang verbeiden.

BEATRIX *tegens Ramiro.*

„ Wel, heeft hier onze Brief geen wonderen gedaan?

RAMIRO *tegens Beatrix.*

„ Ja vaſt, onmogelyk kan 't ook niet anders gaan,
„ Als iemand heeft de magt om Vorſten te regeeren.

NEGENDE TOONEEL.

DE GRAAF, ALONZO.

DE GRAAF.

MYn zuſter zien wy weêr in Saragoſſa keeren,
Op 't koninglyk bevel, Alonzo, en zy zal
't Hof met een nieuwen glans beſtraalen over al;
En deze Prins, verrukt door haar bekoorlykheden,
Komt veele ontroeringen in myn gedachten meeden.

ALONZO.

Uw vreeze is ongegrond, gy moeſt uit 's Konings min
Iets anders giſſen, Heer: dien Vorſt, wiens hert en zin
Door liefde is aangedaan tot haar, zal nu licht toonen,
Dat hy, door 't huuw'lyk, haar tot Koningin kan kroonen;
Ja, zonder nadeel aan zyn ſtam of zyne kroon
Te doen, vermag hy haar te plaatzen op deez' Troon.
Uw ſtamhuis, zo vermaard door deugden en door blyken
Van dapperheid, hoeft dat des Konings niet te wyken.

DE GRAAF.

't Is waar, Alonzo, maar de ſtaatkunde eiſcht dat hy
Eene and're keur doet, tot meêr nut der heerſchappy.
Maar welk een argwaan komt zich voor myn oog vertoonen?
'k Vrees dat zyn liefde zal myne eer, en af komſt hoonen;
Ja, die bevlekken, en onmooglyk kan ik 't geen
Ik vrees verhind'ren of vernietigen alleen.

ALONZO *in zyn zakken voelende.*

Stel u geruſt, Heer, op Elviraas deugd en zeden,
Haar wysheid, zo beroemd, zal nooit te buiten treeden....

DE GRAAF.

Haar deugd! kan die een Vorſt, jong, ſchoon, en welgemaakt,

Ge-

Geduurig keeren, die zo zeer in liefde blaakt?
Gy kend een hert niet door de liefde als ingenoomen,
Noch hoe ver dat die drift.....

ALONZO *de Graaf in de reden vallende, en geduurig in zyn zakken voelende.*

Ik weet de reſt volkomen,
'k Ben onderhevig meêr als iemant aan dat kwaad.

DE GRAAF.

Wat zoekt gy?

ALONZO *een Brief uit zyn zak haalende.*

'k Zoek... o ja,.. dit is zy, in der daad:
Ja, aan den Graave van Tortoza. 'k was vol vreezen,
Of deze Brief, myn Heer, ook mogt verlooren weezen.

DE GRAAF *naar den Brief geopend hebbende.*

'k Zie daar geen naam by, wie of my die ſchryft?

ALONZO.

Dat kan
Ik u niet zeggen, maar zeer wel dat ik die van
Een bode ſtraks ontfing, die....

DE GRAAF.

Ga, ik zal die leezen.
De hand is me onbekend, wie mag den ſchryver weezen?

TIENDE TOONEEL.

DE GRAAF *leeſt.*

DOn Felix is van hier vertrokken, om den hoon
Te wreeken, die gy aan Don Alvar hebt beweezen;
Hy veinſt te vlugten, maar het is om u te doôn,
Gy hebt van zyne liſt een ſnood verraad te vreezen:
Zyn vlugt is maar verdicht, niets pord hem daar toe aan.
Den hemel hoede uw hoofd, en doe zyn liſt vergaan.

Hoe! komt Mendoze aan my 't vergeeten leed noch wreeken?
Komt hy my dooden? my miſleiden door zyn treken?
Heeft dan de Koning my een moorder toevertrouwd,

Die

Die mooglyk heden zal zyn wraak, zo trots, zo ſtout
Volvoeren? doch ik zal dit wel te vooren komen....
Maar, ben ik wel van 't kwaad, dat hy heeft voorgenomen,
Bewuſt? kan ik my wel verzekeren met reên
Van 't ſtuk dat hy beſloot? 'k geloof het niet, o neen!
Dien aanſlag kan geen held, uit edel bloed geſprooten,
Ooit hebben by zich zelf beleid of vaſt beſlooten.
Dien Brief ſchreef moogelyk zyn vyand, op dat hy
Geen hulp zou in dit Ryk bekomen. Zyn waardy
Die dwingd my, om voor hem omzichtiger te waaken.
Wat zegt ge elendige, kan uit 't geheugen raaken
De hoon, die Don Alvar door u is aangedaan?
Toen gy zyn zuſter zelf te ontſchaaken hebt beſtaan,
En weigerde uw belofte en eed aan haar te houwen,
Zo dier bezwooren, om die Juffer weêr te trouwen?
Kunt gy geruſt zyn na zo ſnoode een euveldaad?
Neen, twyfel geenſins, of Don Felix die beſtaat
Dien hoon te wreeken. Kunt ge, ô Hemel dit gehengen,
Dat my een brief zo veel ontroerenis zal brengen?
Moet ik noch vreezen voor myn leeven, en my zien
Myn ruſt ontroofd door hem, die yder kan gebiên?
O Vorſt! o Felix! die my 't herte zo ontroeren,
Of eer de wraak, die my de ſtraf komt toe te voeren:
Maar 'k wil me ontlaſten van den ſchrik my toegebragt,
En ſlaan op alles, nu ik ben gewaarſchouwd, acht;
Derhalven vrees ik niet voor ſchielyke gevaaren.
Ik zal myn vyand, is het mooglyk, ſtrikt bewaaren,
Myn woord verbind my, en myne edelmoedigheid,
Dwingt me om te volgen 't geen den Vorſt my heeft gezeid.

Einde van het Eerſte Bedryf.

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO.

DON FELIX.

RAmiro, wat geluk!

RAMIRO.

Al zachjes aan, myn braaven,
Dat paerdje moet gy niet ten eerſten hart doen draaven.
Die Juffer, daar ge uw heil, zo onverwacht, door won,
Dat is de zuſter van die hier in Arragon
Den opperveldheer is: het koninglyk begeeren
Heeft hem verpligt om u tot zynent te logeeren;
Nu kunt gy ſpreeken met die Juffer ſchier altyd.
Zeg, is dit niet het geen dat zo uw hert verblyd?

DON FELIX.

Ja, ongelooflyk.

RAMIRO.

Maar 't bedroefd my, 'k wil 't u zweeren.

DON FELIX.

Waarom?

RAMIRO.

Ik vrees men u beminnen zal, of eeren.

DON FELIX.

Dat wenſch ik.

RAMIRO.

Waar is dat toch goed voor? maar, wel aan,
Dat gy verliefd zyt, wel laat dat zo heenen gaan,
Daar zie ik noch niets in; maar kunt gy haar behaagen,
Zie ik, in plaats van heil, vermeerderen uw plaagen

DON FELIX.

Hoe dat?

RAMIRO.

Ik vind daar in twee zwaarigheden, die
Ik, als het uiterſte van onze rampen, zie:

Het

Het eerſte, dat uw min de Koning zou verſtooren,
De Vorſt, gelyk gy zelf gehoord hebt met uwe ooren,
Die heeft Elviraas brief niet aan den Graaf ontdekt,
Het geen niet weinig u tot zwaarigheid verſtrekt:
Het tweede, ſchoon 't niet is van zulk een groot vermogen,
Dat ſchynt my ruim zo ſlecht, als't eerſte, wel in de oogen.

DON FELIX.

Wat is dat?

RAMIRO.

Zo de Graaf ziet tekens van uw min,
Zal hy ons zeker doen vertrekken.

DON FELIX.

In 't begin
Zal ik 't verbergen, en het ſtil doen.

RAMIRO.

Wel verzonnen!
Gy hebt al wonder fraai, net, deftig, wel begonnen;
Gy toonde giſt'ren daar de tekens van zo braaf.
Ik ben verzekerd, 'k wil 't u zweeren, dat de Graaf
Die al gezien heeft, hy gaat aan op al uw ſpreeken,
Hy was heel ſtoeilyk, en onruſtig, een kwaad teken.
Indien dat gy u niet, zelf van de ſchyn, behoed,
Zo mag ik wel in 't kort oppakken gaan ons goed.

DON FELIX.

Zorg daar niet voor, ik zal myn zaaken zo beſchikken,
Dat niemant nimmermeer my daar in kan verſtrikken.
Maar denk niet dat ik my ontſlaan zal van de min,
Die 'k tot Elvire draag: haar ſchoonheid is reeds in
Myn hert gedrukt, ook zou het my tot ſchand verſtrekken,
Dat ik myn liefde van die ſchoonheid af zou trekken,
Uit vrees van hindernis.

RAMIRO.

Ik meen, naar myn vermoên,
Dat gy heel wyslyk, en voorzichtelyk, zoud doen.
Indien gy zin hebt om altyd verliefd te weezen,

Min

Min Hippolite, wiens verliefdheid gy kunt leezen
Uit haar gezigt, ze is wel zo ſchoon niet als haar nicht
Elvire, denk maar dat het ſcheeld aan uw gezigt,
Ook hebt gy daar in niet zo veel gevaar te ſchroomen.

DON FELIX.

Ik kan geen ander, als Elvire, en die volkomen
Beminnen....

RAMIRO.

Zachjes wat, daar komt Beatrix aan.

TWEEDE TOONEEL.

BEATRIX, DON FELIX, RAMIRO.

BEATRIX

WAt's dit, Don Felix? hoe! zo vroeg al opgeſtaan?

DON FELIX.

Helaas! Beatrix, myn gedachten niet gedoogen
De minſte nachtruſt, noch het ſluiten van myne oogen;
Wie kan toch ſlaapen die verliefd is?

RAMIRO.

Averechts
Verſtaan, de ruſt is noch veel minder voor haar knechts.

BEATRIX.

Een Juffer, die gy in Toledo licht liet blyven,
Komt u de ſlaap, door deze ontroerenis, verdryven?

DON FELIX.

De zorgen, die 'k bezit in Arragon, zyn niet
Die myn bezaaten in het Kaſtiljaans gebied.

BEATRIX.

Zo mind ge Elvire, 'k heb dat aanſtonts merken kunnen.

DON FELIX.

Ja, 'k bid haar aan, en zy kan my alleen vergunnen
Geluk of ongeluk, ze is daar meeſtreſſe van.

BEATRIX.

Zo ben je vol van min?

RAMIRO.

Zo vol als 't weezen kan.

DON

DON FELIX.

Zy kan niet grooter zyn, of immermeer vermeêren.
Maar slaapt Mevrouw?

BEATRIX.

Neen, ze is nu bezig met Paleeren.

RAMIRO.

Ze is mooglyk ongerust, of dat geweest, niet waar?

BEATRIX.

Gy denkt die dingen net, en weetze kant en klaar.

DON FELIX.

Maar kan ik haar niet zien, of spreeken?

BEATRIX.

Naar begeeren.

DON FELIX.

Wat ben ik u verpligt.

BEATRIX.

Wil na de deur u keeren,
Die staat maar aan, maar 't moest met geen geraas geschiên,
Dan kunt ge Elvire, Heer, al heel gemaklyk zien.

DON FELIX *na de deur gaande.*

Gy kunt een vaste staat op een belooning maaken.

RAMIRO.

Beatrix, naar my dunkt, verstaat zich op die zaaken.

BEATRIX.

Vast. Moet men yder een geen dienst doen als men kan?

RAMIRO.

Bekoorelyke, ik zal 't bezoeken, laat ons van
De liefde eens spreeken, op dat gy 't niet zou vergeeten:
Zie ik bemin je zeer; voor alles moetje weeten,
Dat ik wel eensjes.....

BEATRIX.

Nou, spreek zonder dat gebrui.
Gy mind my, zegt gy?

RAMIRO.

Ja, gelyk alle and're lui.
Ook nu uw Juffrouw en myn Heer malkander vrijen,

Zo

Zo is 't de mode ook dat wy 't doen in deze tijen.

BEATRIX.

Gy zyt van zin my te behaagen?

RAMIRO.

Ja; voorwaar.

BEATRIX.

Ik vrees....

RAMIRO.

Wel wat?

BEATRIX.

Om u te minnen.

RAMIRO.

Dat is raar!

Ben ik zo laelyk?

BEATRIX.

Als men u voor geld liet kyken,
Als ge uit geſchilderd waard, dat zou de beurs verryken.

RAMIRO.

„ Vaſt heeft ze zin in my.

Tegen Beatrix.

In waarheid, 'k was alleen,
In gantſch Toledo, die het meeſt wierd aangebeên,
Van al de meisjes.

BEATRIX.

Hoor, 'k hoor je openhertig ſpreeken,
En dat bemin ik, en om u alleen een teken
Te geeven, zeg ik u, dat ik niet ben van hout.

RAMIRO.

Wel, dat geloof ik wel.

BEATRIX.

En nu gy my vertrouwd,
Zo zeg ik u; dat ik nooit iets heb afgeweezen,
Dat my verzocht wierd.

RAMIRO.

O! dat maakt elk een gepreezen.
„ Hoe zoet zal ik myn tyd hier ſlyten met de min!

BEATRIX.

'k Neem myn vermaak, om 't ook te hebben naar myn zin.
Nu wenschte ik wel, dat gy my dit niet woud ontleggen.

RAMIRO.

Spreek op, myn zoetertje, gy hebt het maar te zeggen;
Ik geef u al het geld, dat ik tot nu ontfing.

BEATRIX.

'k Ben niet begeerig, dat ik eisch is zeer gering.

RAMIRO.

„ Zo is myn geld ook.

Tegen Beatrix.

Maar, ei laat het my toch hooren?

BEATRIX.

Ik eisch van u niet meêr, als een van beide uw ooren.

RAMIRO.

Wat wilje?

BEATRIX.

Maar een oor, dan is het naar myn zin;
Hier uit zo kunt gy zien, hoe zeer ik u bemin.
Kom fny uw oor af, dat ik 't zie, 'k zal die by de and'ren
Voort leggen, 'k heb 'er een dozyn wel by malkand'ren,
Dat zie ik liever, als een diamanten ring.

RAMIRO.

Een oor! de droes! acht jy dat voor zo slecht een ding?

BEATRIX.

Hoe! overlegt gy 't noch?

RAMIRO.

Neen, 'k hoef 't niet te overleggen;
Maar ik verzoek u, dat gy luisterd naar myn zeggen:
Ik gaf geen stukje van myn oor, versta je dat?
Voor al de Juffers, die men vind in deze stad.

BEATRIX.

Ik moet een boodschap doen, my door Mevrouw bevoolen,
Hou me, als ik weêrkom, uw besluit dan niet verhoolen.

DERDE TOONEEL.

DON FELIX *aan de deur van Elvire*, RAMIRO.

RAMIRO.

ZY vraagd my om een oor, hoe! is het ernst of jok?
't Was even of zy om een knoop vroeg van myn rok.
Nu, zo zy wil, dat ik haar lieven zal of minnen,
Zo moet zy zekerlyk veranderen van zinnen....
Maar, 'k zie de Graaf komt, en nu vrees ik buiten raad,
Hy zal myn meester zien, och ja! die ginder staat,
Dat maakt wat schynbaarheid, ja zeker, zonder gekken,
Dat hy licht eer, als hy gedacht had, moet vertrekken.

VIERDE TOONEEL.

DE GRAAF, DON FELIX, RAMIRO.

DE GRAAF *Don Felix verrasschende, die aan de deur van Elvires kamer staat.*

WIe stond dit toe? of wat heeft u hier heen gevoerd,
Don Felix?

DON FELIX.

Heer!

DE GRAAF.

Waarom werd gy zo zeer ontroerd?

DON FELIX

Daar 's niets dat my ontsteld, of 't allerminst doet vreezen,
Dan iets te doen dat u mogt onbehaaglyk weezen.

DE GRAAF.

Wat jaagd zo vroeg u aan myn zusters kamer, Heer?

DON FELIX.

Ik meende 't de uwe was, en zocht, Heer Graaf, om de eer
Te hebben van myn pligt, hier by u af te leggen.

DE GRAAF.

'k Bedank u, en kom u, van 's Konings weegen, zeggen,
Dat hy u spreeken moet.

DON FELIX.

Ik ga, maar 't was my leed,

Indien u dit, myn Heer, gebelgt heeft, 't geene ik deed
In myne onnoozelheid.

DE GRAAF.

Mendoze, ik ben te vreden,
'k Verzoek vergiffenis voor de argwaan die ik heden
Heb tegens u gehad.

VYFDE TOONEEL.

DE GRAAF *alleen.*

WAt was zyn meening? zou
Hy de aanslag van den moord, die ik verzekerd hou,
Volvoeren als de slaap belooken had myne oogen?
Maar welk een schynbaarheid zie ik tot dat vermoogen?
Op wat voor gronden smeede ik zulks in mynen zin?
Zie ik zyn weezen, zyn gedrag, 'k zie daar niets in:
Zo hy met dat besluit hier was in 't hof gekomen,
Ik had dat uit zyn doen en ommegang vernoomen.
Ik wil hem spreeken, hem te kennen geeven, 't geen
Myn achterdenken voed, en waar voor ik... maar neen!
De Koning zou my straks beschuldigen van vreezen:
Myne eer gedoogt dat niet. Maar 'k wil verzekerd weezen.
Alonzo.

ZESDE TOONEEL.

DE GRAAF, ALONZO.

ALONZO.

HEer?

DE GRAAF.

Wil in Mendozes kamer gaan,
En zo gy wapens vind, van dezen Kastiljaan,
Zo breng ze aan my.

ALONZO.

Ik ga.

ZEVENDE TOONEEL.

DE GRAAF *alleen.*

IK wil in 't minst niet hooren
Naar myn vermoên, hy komt niet straf baar my te vooren;
De brief is mooglyk door zyn vyanden verdicht,
En dat ik, volgende myn drift, en mynen pligt, (men.
Hem ombragt, om het geen, dat ik steeds heb te schroo-
Maar, 'k moet hem recht doen, nooit zal 't worden on-
dernomen.

ACHTSTE TOONEEL.

DE GRAAF, ALONZO *met een pistool en fles.*

DE GRAAF.

WAt vond gy?

ALONZO.

Dit pistool by 't ledekant.

DE GRAAF.

Geef't my.
Zyn knecht had die ook iets?

ALONZO *de fles toonende.*

Die fles alleen, die hy
Voor zyn remedie licht by nacht gebruikt.

DE GRAAF *het pistool houdende.*

Ga leggen
De fles daar gy ze vond.

ALONZO *in 't weggaan.*

„'k Weet niet wat dit wil zeggen.

NEGENDE TOONEEL.

DE GRAAF *alleen.*

GY, die een werktuig zyt, uit de afgrond voortge-
bragt,
Gebruikt van bloode, die mistrouwende op hun kracht,
Om de allermoedigste het leevenslicht te ontrooven,
Durft Felix op die wyz' myn trouw zo slecht belooven?

Is dit de vrucht der zorg, die ik droeg voor zyne eer?

TIENDE TOONEEL.

DE GRAAF, ELVIRE.

ELVIRE.

WAt maakt u zo ontſteld? waar toe diend dit geweer?
Gy ſchynt ontroerd te zyn, hoe komt dit by, myn broeder?

DE GRAAF.

Don Felix, die ik moet verſtrekken tot behoeder,
Myn zuſter; had dit in zyn kamer, en my is
Belaſt te zorgen ſteeds voor zyn behoudenis.

ELVIRE.

Dus waakt hy mooglyk, om zyn vyand af te keeren.

DE GRAAF.

Dit moet ik in hem als voorzichtigheid waardeeren,
'k Ga 't brengen op zyn plaats; hoewel 't hem is onnut,
Doordien ik door myn magt hem voor gevaar beſchut.
Dit hof zal hem altoos een zeek're toevlugt weezen,
En op, myn zorg geruſt, heeft hy geen kwaad te vreezen.

ELFDE TOONEEL.

ELVIRE *alleen.*

WAt is uw zwakheid, o Elvire! dat ge ontzeid
Uw liefde, een Vorſt, die u bemind, en eerd, en vleid;
Zo jong, zo magtig, en datge u komt overgeeven,
Zelf zonder tegenſtant, aan een die gy uw leeven
Voorheen nooit hebt gezien? o liefde! waar zyt gy
Niet magtig toe, door uw groote opperheerſchappy!

TWAALFDE TOONEEL.

ELVIRE, HIPPOLITE.

HIPPOLITE.

ELvire, ik hoor een Maar, die komt myn vreugd ver-grooten,
Men

Men zeid uw huuwelyk op heden is geslooten,
Ik acht het van myn pligt dat ik u groeten kom.

ELVIRE.

Wel! wie, wie geeft men my toch tot een bruidegom?

HIPPOLITE.

Hoe! is 't u onbewust?

ELVIRE.

Ik weet niet van die zaaken,
Indien myn broeder 't zelf my niet bekend komt maaken,
Die zo vertrekt, licht is 't niet naar myn zin.

HIPPOLITE.

Indien
Gy, door 't geluk gevleid, u mogt verheven zien,
Mevrouw, dat gy alleen een minnaar kunt behaagen,
Wie gy nooit weigren zult hem liefde toe te draagen.

ELVIRE.

Zo gy den Vorst meend, wie kan daar geloof aan slaan?

HIPPOLITE.

Men zeid de Koning heeft in u zyn keur gedaan,
En zo dit waar is, 't geen ik wensch u mag ontmoeten,
Hoop ik my wederom van u te zien begroeten.

ELVIRE.

Waar van?

HIPPOLITE.

Myn huuwelyk.

ELVIRE.

Met wie toch?

HIPPOLITE.

Met die geen,
Die op u zyn gezigt gevestigd had alleen.

ELVIRE.

'k Versta u niet.

HIPPOLITE.

't Is met Don Felix.

ELVIRE.

Hoe! dit zeggen
Kan ik geensints verstaan, zo gy 't niet uit wilt leggen.

HIPPOLITE.

Indien dat gy u ziet in Arragon gekroond,
Zo bid ik dat ge ook myn vrymoedigheid verſchoond;
En, dat hy, die u zo veel liefde droeg voor dezen,
Mag, door het huuwelyk, met my vereenigd weezen;
Ik vlei my, dat gy hem verheffen zult, tot in
Een ſtaat, die aan de Nicht, van zulk een Koningin...
Maar, 'k zie, Elvire, dat gy aanhoord al myn reden
Met groote afkeerigheid; ja, zelf met moeilykheden.

ELVIRE.

t Isom te antwoorden zonder ſpreeken.

HIPPOLITE.

Zo mishaagd
Myn liefde u?

ELVIRE.

Zo gy 't weet, waarom daar na gevraagd?

HIPPOLITE.

Gy mind Don Felix dan?

ELVIRE.

'k Zeg, zonder meêr te ontdekken,
Dat gy die zwakke pees niet al te ver moet rekken.
Dit huuw'lyk van den Vorſt, dat gy alom verſpreid,
Dat is een vinding van uw liefde alleen beleid;
Des wacht u wel, van daar een woord meêr van te ſpreeken.
Zo uw geneegendheid Don Felix is gebleeken,
't Is wel, wy zullen zien wie hem het meeſt behaagd:
Maar weet, ſchik u daar na, dat hy my liefde draagd.

DERTIENDE TOONEEL.

HIPPOLITE *alleen.*

O Onvoorzichtige! tot hoe ver ging uw reden?
Zy mind Don Felix, en is van hem aangebeden,
En gy mind, zonder hoop van wedermin! wel aan,
Ik zal van deze drift my gantſchelyk ontſlaân;
Maar, 'k zie Mendoza, met de Koning, herwaards komen,

Ik

Ik ga, onmagtig om myn driften in te toomen.

VEERTIENDE TOONEEL.

DE KONING, DON FELIX.

DE KONING.

UW Vorſt, Mendoza, ſchryft my in uw gunſt, zo dat Myne achting aangroeid, die 'k voor u heb opgevat. Maar, zeg my, kan de Graaf, u wat genoegen geeven?

DON FELIX.

Nooit kan ik naar waardy, zyn gunſten, zo verheeven, Genoegzaam pryzen: de eer, die ik....

DE KONING.

Ik ben verblyd;
En volgt de ſchoone Elvire, ook 's broeders gunſt met

DON FELIX. (vlyt?

Zy acht my meerder, Vorſt, als myne waardigheden Verdienen; ja, als een die gy, om groote reden, Haar aanbevoolen had.

DE KONING.

Gy zoud door haar verſtand
Verrukt zyn, zo gy haar eens had geſprooken; want Men kend haar weêrga niet.

DON FELIX.

Ik zag daar van de tek'nen,
Die ik voorzeker my voor groot geluk mag reek'nen.

DE KONING.

Zeg my de waarheid eens, Don Felix, hebt gy ooit Een Juffer zo volmaakt, zo ſchoon gevonden?

DON FELIX.

Nooit.
En tot wat luiſter dat zich Blanche mag verheffen, Elvires ſchoonheid komt haar verre te overtreffen.

DE KONING.

Terwyl dat gy my hebt uw hertsgeheim ontdekt, Heeft myn geneegendheid, ook van myn kant verwekt, Dat ik niets voor u wil verbergen.

DON FELIX.

'k Weet de waarde
Van zulk een gunst niet, of die ze immer evenaarde.
„ Maar 'k beef.

DE KONING.

Ik min haar, om de deugd die 'k in haar vind,
En 't geen haar waardig maakt volmaakt te zyn bemind.

DON FELIX.

Haar groote geest straald zo bevallig uit haar oogen....

DE KONING.

Ik kan de waarde van haar schoonheid en vermoogen,
En nu gy weet hoe zy myn hert behaagd, zult gy
Aan my een dienst doen, die 'k zal loonen naar waardy.

DON FELIX.

Uw wil, myn Heer, zal my altyd een wet verstrekken,

DE KONING.

Wil aan Elvire myn genegendheid ontdekken,
Zeg haar, hoe hoog ik haar waardeere, en hoe 'k haar acht,
En wensche om haar, met u, te spreeken, deze nacht.
Maar, hoe, Mendoza! hoe! veranderd dit uw weezen?
Ik kan de ontroerenis uit beide uwe oogen leezen.
Spreek, spreek.

DON FELIX.

De Graaf kon my van groote ondankbaarheid
Beschuldigen; hy, die geduurig is bereid,
Voor myne zekerheid te waaken, 't mogt verdenken,
Myne ommegang, als of ik zocht zyne eer te krenken.

DE KONING.

Heb daar geen zorg voor: weet, dat ik Elvire niet
Zal trouwen, dat myn oog op grooter zaaken ziet;
Want ik, tot welstand van myn volkeren en vrinden,
My aan de Infante moet van Portugaal verbinden: (want
Ook kan myn liefde, de eer des Graafs nooit kwetzen,
Zulk een uitspanning neem ik tot vermaak ter hand,
Op dat ik, als ik ben vermoeid van 's Ryks bestieren,
Myn zwaare zorgen kan een wyl den teugel vieren.

Ga,

Ga, ſpreek Elvire aan, uit myn naam, verzoek dat zy,
In deze aanſtaande nacht, gund haar bezoek aan my;
'k Zal onder haar balkon, met u alleenig, komen,
Dit kan in 't minſte tot uw nadeel zyn genomen.
Een die een ſchoone mind om haar verſtand en deugd,
Vind in haar onderhoud alleen de grootſte vreugd.
Gy hoeft haar antwoord my niet mondeling te brengen,
De tyd wil noch niet die gemeenzaamheid gehengen;
De Graaf, die uit zyne aard miſtrouwende is, zou licht
Dit aanzien, even als een zaak van groot gewigt:
'k Wil dat vermyden; volg in alles myn beveelen,
En wilt my door een brief den uitſlag mededeelen.

DON FELIX.

Ik zal met luſt voldoen het koninglyk bevel.

VYFTIENDE TOONEEL.

DON FELIX *alleen.*

O Hemel! welk een pyn en ſmert kon ooit zo fel
Alle ongelukken, die me ontmoeten, evenaaren?
'k Zie hoe my Blanche kwam haare ontrouw openbaaren,
En daar ik deze drift ontvlugt, verval ik in
Een nieuwe liefde, ik heb een Vorſt, die ik bemin,
Tot medeminnaar! maar ik zal niet meêr beſtryden,
Het noodlot, dat my al myn voorſpoed komt benyden.
'k Zal, volgens zyn bevel, Elvire zeggen, 't geen
Zyn wil is, en zo zy volgt zyn genegendheên,
Zal ik myn droevig lot doen einde met myn leeven.
En gy, o vrienden van Don Sanche, voortgedreeven
Tot myn verderf, vervolgt my langer niet, deez' zaak
Zal zelfs u, door myn hand, verſchaffen dubble wraak.

ZESTIENDE TOONEEL.

DON FELIX, DE GRAAF.

DE GRAAF *in 't uitkomen.*

„'k Zie Felix daar; maar zacht, ik moet bedekt hem
hooren;

DON

DON FELIX *zonder de Graaf te zien.*

Zo komt uw vyand nooit u wederom te vooren,
Gy wild zyn dood, maar ik zal zelf in deze nacht
Uw wenſch volkomentlyk zien, naar uw wil, volbragt.

DE GRAAF *zonder dat Felix hem ziet.*

„ Ontrouwe!

DON FELIX.

Hoe word ik vervoerd, hoe fel beſtreeden!

Don Felix de Graaf verneemende.

Maar, 'k zie den Graaf veel licht zo hoorden hy myn reden.

DE GRAAF.

Wat kwelde u, Felix?

DON FELIX

't Droef herdenken van myn leed
Kan ik onmoogelyk verbergen, dies zo weet
Ik gantſch geen middel dat my zal ontlaſten kunnen,
Als maar alleen te zyn: 'k bid, wil my dit vergunnen.

ZEVENTIENDE TOONEEL.

DE GRAAF *alleen.*

ZYn ſchelmſtuk is ontdekt. Al 't geen ik kwam verſtaan
Verzekeringen zyn aan Don Alvar gedaan.
Ik ga om 't aanſtonds aan den Koning te openbaaren;
Op dat ik daar door van Don Felix te bewaaren
Ontſlaagen werd; en ik, na zo veel tegenſpoed,
Een zoete ruſt, en geen ontroernis meêr ontmoet.

Einde van het Tweede Bedryf.

DER-

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF.

DE KONING.

GY kunt niet, zegt gy, voor Don Felix langer waaken?

DE GRAAF.

De hinderingen van myn huiſſelyke zaaken
Beletten my, dat ik voor zyne veiligheid
Meer zorgen kan, myn Heer, met dat vereiſcht beleid;
Dies bid ik dat gy my wilt van die zorg ontbinden.
Ik ben niet de eenige die ge in uw hof zult vinden,
Die, naar uw wil, met vlyt, zyn zorgen zal beſteên;
Ook ſtrekken my, o Vorſt! al die hoedanigheên,
Die in Mendoze alom uitblinken, tot verſchooning;
Zyn jongheid, ſchoonheid en verſtand, kon my, o Koning!
Dit doen verwerven, zo myn zuſter al te zeer....

DE KONING.

'k Verſta u, Graaf, gy vreesd voor kwetzing in uwe eer.

DE GRAAF.

Mishaagd u dit, myn Heer, of maakt u dat verbolgen?

DE KONING.

't Mishaagd my dat ik myn beveelen niet zie volgen.
Indien dat u de laſt van Felix valt te zwaar,
Hoe zoud gy dan als ik, in 't dringendſte gevaar,
Uw had een poſt vertrouwd, in 't oorlog met de Mooren,
Die dan verdedigen of houden naar behooren,
Daar gy u zoekt te ontſlaan van 't zorgen voor een man,
Die een van uw gezin, des noods, beſchermen kan?
Waaromme kunt gy dan Don Felix niet bewaaren?
Zo 't andre zaaken zyn, wil ze aan my openbaaren;
Zeg my de reden toch, waar door het blyken zou;
Want dit acht ik alleen de tekenen van trouw?

DE

DE GRAAF.

Men schryft my, hy heeft zich uit Arragon begeeven,
Alleen met dat besluit, om my te neemen 't leeven.

DE KONING.

Dat zyn de treken van verraaders, dit alleen
Doet zien de uitwerkzelen van haare ontrouwigheên.
Lees wat de Koning van Kastilje van zyn zaaken
My weeten doet, dien brief zal zulks u kenbaar maaken.
't Rechtvaardigd al zyn doen, en 't dwingd u, dat gy moet
Verzekerd weezen van zyn groote tegenspoed.

TWEEDE TOONEEL.

DE GRAAF *alleen.*

DOor welke ontroeringen dat ik my voel bestreeden,
Ik wil dit leezen, om myne achterdochtigheden
Nu te eindigen, en zien wat achting hy bezit,
In 't Kastiljaans gebied: deez' brief die zal my dit,
Doordien dat hy is door des Konings hand geschreeven,
Op 't allerzekerste te kennen konnen geeven.

Hy leesd.

Indien Don Felix, Vorst, in uw beroemden staat,
Een wyk zoekt, en uw gunst hem strekt tot toeverlaat,
Zal ik 't zo hoog, als of ik 't zelf genoot, waardeeren,
Doordien ik hem moet om zyn ed'le deugden eeren,
En groote dapperheid, die 'k naar waardy erken;
Ook is zyn vader in myn dienst gesneuveld; en
Hy hoeft voor geen verraad of ongeval te schroomen,
Wanneer als hy maar uw bescherming zal bekomen.
Den hemel spaar uw lang.

Wat grooter zekerheid
Kan ik verwachten! ik ben aanstonds ook bereid
Hem voor myne achterdocht vergiffenis te smeeken;
De reden, die ik hem alleen heb hooren spreeken,
Had een heel andren zin als 't by my was gespeld.

Hoe

Hoe gaerne hadden zyn vyanden 't zo geſteld.
Dat myne toornigheid, in hem hun wit mogt treffen;
Maar 'k tracht hem, als myn vrind, ten hoogſten te verheffen;
'k Wil waaken voor zyn heil, die pligten neem ik aan,
Wyl ik 't ben ſchuldig, tot het onweêr is vergaan.

DERDE TOONEEL.

De Graaf, Don Felix, Ramiro.

Don Felix *ſtil tegens Ramiro.*

„ HOe! moet ik hier den Graaf op deze plaats ontmoeten?

De Graaf.

„ Mendoza komt, ik zal, naar mynen pligt, hem groeten.
Don Felix, ik verzoek onſchuldiging, dat ik
U moet verlaaten, 'k moet den Vorſt dit oogenblik
Deez' brief behandigen.

Don Felix.

Myn Heer, de waare teek'nen
Van de achting, die gy toond, ik my naauw toe durf reek'nen.

VIERDE TOONEEL.

Don Felix, Ramiro.

Don Felix.

INdien ik iets kan uit de trekken, van 't gelaat
Des Graafs beſluiten, is hy nu in beter ſtaat;
Myn liefde ſchynt aan hem geene achterdocht te geeven,
Myn reden heeft hy niet gehoord, die ik zo even,
Als hy my naderde, noch voerde, daarom kan
Ik vry geruſt zyn; wat zeid hier Ramiro van?

Ramiro.

Wat dat ik zeg, Heer, dat men weinig uit het weezen
Van eenig hoveling kan zyn gedachten leezen;
De menſchen, als gy weet, belooven dikmaals veel,

Om

Om haar een niemendal te geeven tot haar deel.

DON FELIX.

't Is waar, maar hoe het is, ik moet in al die zaaken
Zyns zusters nu alleen myn voordeel zien te maaken:
Ik ga haar spreeken.

RAMIRO.

Houd; ze ontneemt die moeite u, Heer.

DON FELIX.

Ga; als zy weg is komt hier, zonder toeven, weêr.

VYFDE TOONEEL.

DON FELIX, ELVIRE.

ELVIRE.

IK dacht myn broeder hier op deze plaats te ontmoeten,

DON FELIX.

Mevrouw, hy is terstond den Koning gaan begroeten.
Nu kan ik mynen last volvoeren, die aan my
Is toevertrouwd, hoe zeer verdrietig die ook zy:
De Koning wenscht met my u deze nacht te spreeken.

ELVIRE.

Zo blyft gy in uw pligt, naar 't schynt, niet in gebreeken?

DON FELIX.

De pligt uws broeders dwong me om my daar van te ontslaan;
Maar 's Konings wil, Mevrouw, heeft deze pligt weêrstaan;
Hy mind u, schoone Elvire, en gy kunt met gedachten
Geen grooter tekens van genegendheid verwachten
Als dit te aanschouwen.

ELVIRE.

'k Zie Don Felix dat uw min
Geweldig zwak is, dat ge u zelf laat voeren in
Een zaak, die gy om uw belang moet tegenstreeven,
Ja, eer voor dit geval te waagen zelf uw leeven.
Een minnaar 't allermeest moet vreezen dat hy niet
De minste toegang van zyn medeminnaar ziet.
Kan deze liefde in u geen jaloezy verwekken?
De liefde die men niet tot zo ver uit ziet strekken,

Is

Is enkle vriendſchap. 'k Zie dat gy in uw beleid
U zelf verzekerd houd van myn ſtandvaſtigheid:
Maar door de tekens die ik in u kom te aanſchouwen,
Ben ik ten hoogſte aan u verpligt en zeer gehouwen:
Maar denkt gy niet dat ik een vrouw ben, en dat ik
Den Koning minnen kan, zelfs op een oogenblik?

DON FELIX.

Wil die verwytingen, zo onrechtmaatig, ſpaaren.
Indien 't my mooglyk was myn hert u te openbaaren,
Gy zoud de dood'lyke angſt, die ik moet lyden, zien.
Na dat de Koning dit met ernſt my kwam gebiên,
Kan ik niet zeggen wat al ſmert ik heb verdraagen.
Maar, ach, Mevrouw, ik moet myn ramp alleen beklaagen,
'k Moet veinzen of vergaan, of koopen dit vermaak
Tot zulk een dierb'ren prys, hoe zeer ik daar naar haak.

ELVIRE.

Bedriegt gy my niet? zeg, Mendoze?

DON FELIX.

Ik u verleiden!
Kend ge uw bekoorlykheên dan niet, die zich verſpreiden
Door 't gantſch Heelal, daar ze elk in 't mingareel doen gaan,
En wenſchen in uw dienſt en ſchoonheid te vergaan?
Maar, ſchoone Elvire, wat kan ik van u verwachten?
Zult gy begunſtigen myn wenſchen en gedachten?
Kan ik my vleijen dat Mendoza van u werd?...

ELVIRE.

Die minnaar, die alleen 't gebied voerd in myn hert,
Is niet daar Arragon de wet moet van ontfangen.
'k Zeg u te veel. Vaar wel. uw eigene belangen
Verbinden my, dat ik uw medeminnaar moet
Geduurig ſchuuwen; maar 'k wil gy hem hoopen doet,
Dat hy 't bezoek, dat hy verzocht heeft, zal ontmoeten.

DON FELIX *aan haar voeten vallende.*

Mevrouw, wat grooter gunſt! duld dat ik aan uw voeten..

ELVIRE.

Myn broeder kon ons licht verraſſchen, Heer; ik ga.

ZESDE TOONEEL.

DON FELIX *alleen.*

O los geval, waar van ik ſmaakte alle ongenaâ,
'k Hou op om over al uw wreedheid meêr te klaagen!
De rampen die gy my, zo wreed, hebt doen verdraagen,
Beloond gy ruim genoeg, doordien dat ik bevind
Dat my Elvire zo volmaakt als teder mind!

ZEVENDE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO.

RAMIRO.

GY ſchynt verheugd, 'k geloof het wel ſtaat met uw zaaken.
Zo heeft Elvire u dan een pleiſter konnen maaken?

DON FELIX.

'k Dacht de ongelukkigſte te weezen van 't Heelal;
Maar nu gelukkig door dit wenſchelyk geval.

RAMIRO.

Daar ben ik bly om; maar let wel, dat door uw teemen
De Koning noch de Graaf van dit geluk verneemen;
Want anders was dit van een korten duur.

DON FELIX.

Wel aan,
Geef my papier en int.

RAMIRO.

'k Zie 't daar op tafel ſtaan.

DON FELIX.

Ik zal terſtond een brief zo aan den Koning ſchryven,
Die gy beſtellen moet; maar niet lang weg te blyven.

Don Felix zet zich aan tafel om te ſchryven, wanneer een groot gerucht van vechten met degens achter het Tooneel gehoord werd.

Ie-

Iemant achter het Tooneel roepende.

Help! help!

Een ander.

Verraader!

Een ander.

Schelm!

DON FELIX *opstaande.*

'k Moet zien wat dit gerucht
Beduit, licht raakt het my, ik ben daar voor beducht.

RAMIRO *Don Felix volgende.*

Ik volg u. Zo men moet, als met Don Sanche, vechten,
Zo zult gy zien, myn Heer, wat dat ik uit zal rechten.

Don Felix en Ramiro aan de eene zyde binnen, en de Graaf komt aan de andere zyde uit.

ACHTSTE TOONEEL.

DE GRAAF *alleen.*

NA dat ik 's Konings brief geleezen heb, zo ben
Ik veel geruster.

Hy ziet op de tafel den brief die Don Felix had begonnen te schryven.

Maar wat zie ik? hier door ken
Ik zyn gedachten klaar ontdekken, laat ons leezen;
'k Zie weinig regelen, maar dit genoeg zal weezen.

Hy leesd.

'k Wende alles aan om my te kwyten in myn pligt,
Naar myn belofte, maar heb noch niets uitgericht,
De Graaf op alles let; maar, na een weinig beiden,
Zal ik zyne achterdocht, hoe scherp, naar wensch misleiden.

Wat nieuwe ontroerenis! daar ik het einde dacht
Van myn gevaar te zien, vergroot het onverwacht!

Hy herleesd het voorige.

Kan ik noch twyfelen aan zyne ontrouwigheden?
'k Was reeds vermoord, zo 'k niet gelet had op zyn treeden...

Maar wat moet ik nu doen, in deze ontroerden ſtaat,
Om af te wenden het volbrengen van 't verraad?
'k Zal onder dit geſchrift iets ſchryven, 't geen zal ſtrekken
Om hem te toonen, dat ik wiſt zyn hert te ontdekken.
Na dat hy geſchreeven heeft.
Ik hoor hem komen; dies ik ga, op dat ik niet
Ontdekt word, en hy my in deze kamer ziet.

NEGENDE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO.

RAMIRO.

't Was maar een kweſtie van de knechts, die nooit mankeerde,
Wanneer de wyn in haar een weinig opereerde,
Dat beurt my ook wel als de drank my klimt in 't hoofd,
'k Ben, als de drommel, dan zo kouragieus.

DON FELIX.

'k Geloof't.
Maar laat ik nu myn brief voleinden, naar behooren.
Maar, hoe! Ramiro, hoe! heb ik 't verſtand verlooren?
Of kwam hier iemant in, na wy zyn uitgegaan?

RAMIRO.

Dat weet ik niet.

DON FELIX.

Ik zie hier andre letters ſtaan,
Als die ik daadlyk ſchreef, wie of dit kon bedryven?

RAMIRO.

Is 't moogelyk! maar, zeg, kan ook de Nikker ſchryven?
Ei, zie eens wat hy heeft gebrabbeld, luſtig, braaf.

DON FELIX *leesd.*

Hou ſtand, Don Felix; want de wetten
Der gaſtvryheid geheiligd zyn;
Des wil u niet bezoed'len noch beſmetten,

Met

Met iets het geen u zelf verſtrekken mogt tot pyn;
Een edelmoedig hert vond daar in zyn behaagen,
En heeft die eeuwiglyk groote achting toegedraagen.

Ramiro, ach! ik ben verlooren!

RAMIRO.

Was de Graaf,

Die Nikker? hoe!

DON FELIX.

Helaas! hy kwam het al te ontdekken.

RAMIRO.

Uw onvoorzichtigheid kan die tot zo ver ſtrekken,
Dat gy een brief begint, en die niet ſluit? al wat
U hier door overkomt is recht, verſta je dat?
Hoor, wat een wys man eens gezeid heeft van die zaaken,
Dat zal u leeren daar uw voordeel meê te maaken.

DON FELIX *al mymerende.*

Wat moet ik doen?

RAMIRO.

Men had geen grendel noch geen ſlot
Noodzaak'lyk om een deur te ſluiten, maar die tot
Het ſluiten van een brief hoognoodig; die bewaaren
De grootſte zaaken die men nooit mag openbaaren.
Zeg, had hy geen gelyk? wat kwaad, wat onheil zag
Men menigmaal daar door niet komen aan den dag?
Hoe veel heeft daar door de eer der vrouwen wel geleden?
En hoe veel mannen vaak door deze zelfde reden
Ondekten klaar, dat zy...

DON FELIX.

Ja, 'k zal zo aanſtonds gaan
De Koning vinden, en hem doen die ramp verſtaan.
Maar, 'k zie den Graaf, ik heb my zelf niet in vermogen,
En derf niet, zo ontroerd, verſchynen voor zyne oogen.

TIENDE TOONEEL.

DE GRAAF, ELVIRE.

DE GRAAF.

JA, zuſter; ja, ik kan 't niet meêr verbergen, neen!
Ik werd door onruſt op het doodelykſt beſtreên;
Ik kan hem niet, 't is my onmooglyk, meêr bewaaren,
Hy ſteld myn leeven, en myne eer, in veel gevaaren.

ELVIRE.

Gy vreeſt dan, zegt gy, voor uw leeven en uwe eer?

DE GRAAF.

Wat kan ik denken van een man als hy, zo zeer
Te duchten? gy zyt ſchoon, hy wel gemaakt van leeden,
Kan iets ter waereld ooit een hert, zo zeer beſtreeden...

ELVIRE.

Elk eerd de waarde van ons oud beroemd geſlacht.
Uwe eer en uwe deugd zyn reeds zo ver gebragt,
Dat niets zulks ſchaaden kan; Don Felix zal niets konnen
Volbrengen, gy hebt hem door goedheid overwonnen.

DE GRAAF.

Ik wantrouw hem, 'k let op zyn treên; na 't oogenblik
Dat ik hem zag aan uw vertrekdeur ſtaan, heb ik
Hem ſteeds verdacht, als of hy toelei op myn leeven.
En eer, want hy my daar toe reden heeft gegeeven.
Dat hy op u vry denk, maar noch zo vry niet leefd,
Dat hy, myn zuſter, tot uw kamer toegang heeft.

ELVIRE.

De Juffers niemant doen in haare kamer treeden
Wanneer zy bezig met paleeren zyn of kleeden,
Want iets dat maar misſtaat of aan het oog verveeld,
Benadeeld 't ſchoon, waar van dat zy zyn meê gedeeld;
En deze tyden, noch de zeden niet gedoogen
Als enkle ſierſels, en om ſchoon te zyn in de oogen.

DE GRAAF.

Om u te zeggen wat ik denk, Elvire, 'k meen
Hy op myn leeven gaat, 'k ging in zyn kamer treên,

Daar

Daar in ik zyn geweer, en ook een doos vond leggen
Met deze Afbeeldsels.

Hy geeft Elvire de doos.

ELVIRE.

Hoe! myn Heer, wat wil dit zeggen?
't Is licht van haar, die hy laatst in Toledo liet.

DE GRAAF.

Ook zyn Afbeeldsel, dat als na die schoone ziet.

ELVIRE *hem de doos, zonder te openen, weêr geevende.*

Myn Heer.

DE GRAAF.

Hoe! zyt gy niet benieuwt zyn beeld te aanschouwen?

ELVIRE.

Ik heb die zwakheid niet gelyk veel andre vrouwen.

DE GRAAF.

Maar, zuster, gy verbergt voor my iets, schoon ik zie
't U aangebooren is, vreest gy niet, dat door die
Ontveinzing, de achterdocht meêr op myn hert mogt winnen?

ELVIRE.

Om die gedachten gantsch te bannen uit uw zinnen,
Zo geef ze aan my.

DE GRAAF.

Dit stelt myn hert gerust, zie daar.

ELVIRE *de doos openende, en de afbeeldsels beziende.*

Wat groote schoonheid! en welke oogen! en wat hair!
Wat aangenaamheid in het weezen! welke trekken!
Don Felix liefde schynt zelf zyn gezigt te ontdekken,
't Blykt of hy, heel vervoerd, in haare liefde blaakt!
Wat is dat Juffers kleed ook fierelyk gemaakt;
Die van Kastilien ons daar in overtreffen;
De schilder kon, naar 't schynt, haar schoonheid niet ver-
(heffen.

DE GRAAF.

Geef my de doos weêrom.

ELVIRE.

Vergun dat ik die mag,
Om dat het my behaagd, behouden dezen dag.

Het kleed bekoord my, 'k zal 'er zo een laaten maaken.
Laat nu alle achterdocht zo ver uw hert niet raaken
Dat gy het weigerd.

DE GRAAF.

Ach! ik voel myn hert beſtreên
Door andre dingen, die myn ruſt in 't algemeen
Verhindren.

ELVIRE.

Zeg ze aan my, of ik u raad kon geeven.

DE GRAAF.

In 't kort zult gy verſtaan waar door ik word gedreeven.

ELFDE TOONEEL.

ELVIRE *alleen.*

HY mind; een ander is 't die nu zyn hert gebied.
O Liefde! is 't moogelyk! geeft gy zo veel verdriet?
Zy opend de doos, en beziet de Af beeldſels.
Die trekken toonen my genoegzaam in zyn wezen
Zyne ontrouw, maar ik moet eens deze letters leezen.

Zy leesd.

Ik Felix, ben verbonden aan
De ſchoone Blanche, wiens vermoogen
Alle anderen doet achterſtaan,
Des is het ydel al hun poogen.

Verraader zult gy my bedriegen, daar uw hert
Is in de ſtrikken van eens anders min verwerd?
Wat eiſcht gy van Elvire? en waarom my op heden,
Door valſche tederheên myn gunſt noch afgebeden?
Ik wil zyn liefde en zyn genegendheid voortaan
Verachten, voor altoos my van die drift ontſlaan.
Ontrouwe! 't is genoeg uw Blanche hoog te roemen,
Gy leefd om haar alleen; geen ſchyn kan dit verbloemen.

TWAALFDE TOONEEL.

ELVIRE, HIPPOLITE.

HIPPOLITE.

GY schynt ontstelt, Mevrouw, wat is hier de oorzaak van?
Bemerkte gy iets dat uw liefde hindren kan?

ELVIRE.

Ei, spreek my van uw liefde, en wil my niet verbergen,
Zyt gy niet moeijelyk om dat ik u kwam tergen?

HIPPOLITE.

Maar, had ik geen gelyk?

ELVIRE.

'k Moet u uit deze strik
En dooling trekken, weet, ja weet, Mevrouw, dat ik
My van Don Felix wil ontslaan, nooit aan hem denken;
Want dit was's Konings min en zyn gezag maar krenken.
Bemin den Kastiljaan, 'k zal u in dat vermaak
Niet tegen zyn, alleen moet ik u deze zaak
Ontdekken, dat gy, om van hem te triomfeeren,
U met een Juffer van Kastilje moet verweeren,
Die in zyn hert regeerd.

Zy toond Hippolite de Afbeeldsels.

Dit schildery dat doet
Genoegzaam blyken wat gy hier van denken moet.

Zy leesd de vier regels die onder de Afbeeldsels staan, en gaat weg.

HIPPOLITE.

Elvire, hoor, een woord.

DERTIENDE TOONEEL.

HIPPOLITE *alleen.*

ZY gaat, en weigerd de ooren
Te leenen. Wat moet ik, van 't geen my kwam te vooren,
Besluiten? moet ik nu verheugd zyn of wel niet?

'k Dacht een meêminnaares te hebben, o verdriet!
Maar 'k vind 'er twee, en die bemind! van de andre zyden
Zo komt haar afstaan van Mendoza, my verblyden:
Maar, kan 't wel zyn, dat zy zo licht ter zyden stelt
Haar liefde? mooglyk dat de jaloezy haar kweld.
Wat is daar aan, ik mag Don Felix vry beminnen.
Laat ik myn voordeel doen met haar ontroerde zinnen,
En stellen in het werk wat tot myn heil kan zyn,
Tot ik het einde zie van myn verdriet en pyn.

Einde van het Derde Bedryf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DE GRAAF, LAZARILJOS.

DE GRAAF.

GY zegt, de Koning zend om my terſtond te ſpree-
LAZARILJOS. (ken?
Ja.

DE GRAAF.

Breng me een ſpiegel op dat my niets komt te ontbreeken.

LAZARILJOS *de ſpiegel houdende, terwyl de Graaf zich verſierd.*

Gantſch Saragoſſa is verheugd, nu zy dien dag
Beſchouwd, waar op de Vorſt het eerſte zonlicht zag,
Wil nu gelyk 't behoord uw waarde aan elk doen blyken
En al uw droefheid voor het minſt doen van uw wyken.

DE GRAAF.

Ik kan die drift niet van my wenden, neen! o neen!
'k Word van een droefheid, die te doodlyk is, beſtreên.

TWEEDE TOONEEL.

DON FELIX, ALONZO, DE GRAAF, LAZARILJOS.

DON FELIX *tegens Alonzo in 't inkomen.*

WAt doet de Graaf?

ALONZO *tegens Don Felix.*

Hy heeft gedaan met zich te kleeden.

DON FELIX *tegens Alonzo.*

Is hy om 't geen te nacht gebeurd is ook te onvreden?

ALONZO *tegens Don Felix.*

Van 't degens trekken? neen, 'k denk dat hy moeilyk is,
Om dat hy deze nacht den Koning zag, naar 'k gis,

Dicht

Dicht by 't balkon, Heer, van zyn zuster. Maar gy toonden
Wat dapperheid, wat deugd, Don Felix, u bewoonden;
't Geweer moet goed zyn, 't geen dat gy daar draagt op zy,
Indien ik u zo veel dorst vergen, dat ge aan my,
Met uw verlof, my eens uw kling laat zien.

DON FELIX *zyn degen trekkende, en die Alonzo toonende.*

Zeer gaaren.
't Is van de beste die ooit in Toledo waaren.

DE GRAAF *in den spiegel Don Felix met een bloote degen ziende.*

Verraader, wat wilt gy beginnen?

DON FELIX.

Wie is 't, Heer?

DE GRAAF.

Wilt ge in myn kamer my aanvallen met geweer?

DON FELIX.

Alonzo heeft verzocht de kling te zien, het geene
Ik hem niet weigerde, en ook niets misdeed, zo 'k meene.

ALONZO.

Ja, op myn bidden, Heer, trok hy die uit de scheê.

DON FELIX.

'k Heb reden dat ik my beklaagen moet alreê
Van u; terwyl ge aan my toond zo veel ongenoegen,
Myn Heer, dat die geensints aan uw geboorte voegen.
Ik u vermoorden! zo ik ben by u verdacht,
En lastig, wil ik uit die zorg met al myn magt
U trekken, en ik zal my uit uw huis begeeven.

DE GRAAF.

'k Beken ik heb misdaan, met dus met u te leeven,
Vergeef 't my Heer, 'k weet niet wat drift my heeft ontroerd,
En alles wat ik zie myn zinnen als vervoerd;
Ik denk elk toeleid my te dooden, of te hoonen.
Ik bid u, wil in my die zwakheid toch verschoonen.

DERDE TOONEEL.

DON FELIX *alleen.*

'k Dacht dat myn liefde van al zyne ontſteltenis (is.
Was de oorzaak, maar ik zie dat zulks den Koning
De zorgen voor zyne eer zyn herſſenen ontſtellen.
'k Beklaag hem; maar wilt gy u noch om andre kwellen,
Mendoza, daar uw ramp zo groot is? laat ons gaan
Elvire zoeken, en van haar den grond verſtaan.

VIERDE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO.

RAMIRO.

Wanneer de Huisbaas ſtaat het hoofd op lichte ſchroeven,
Zo volgt de reſt ook.

DON FELIX.

Wat komt ons op nieuw bedroeven?

RAMIRO.

Men heeft al wederom in ons vertrek geweeſt,
Maar in de kleêrkas, Heer, noch wel het allermeeſt;
Alle onze meubeltjes die leggen van malkander,
Dat van malkaâr lei, zie, dat leid nu op den ander.
Ik weet niet wat ik hier van denken zal of moet,
Zo deerlyk ziét het in de kamer met ons goed!

DON FELIX.

Dat kan ik niet verſtaan, noch't inzigt recht doorgronden.

RAMIRO *een brief aan Don Felix geevende.*

Dit brief je heb ik, Heer, by uw Portrait gevonden.

DON FELIX.

't Is buiten twyfel van Elvire, licht wil zy
Door dit geſchrift wat met my lachchen.

RAMIRO.

Denk dat vry.

DON FELIX *Leesd.*

Blanche is des Juffers naam, zy die hem kan ontvonken.

Dat

Dat is haar Minnaar die haar teder komt belonken,
Dit toond hy zelfs door zo veel tekens en zyn woord;
Elvire moet hem niet beminnen,
Doordien hy zuchtend zeid, met welbedaarde zinnen,
Dat hy geheel aan Blanche toebehoord.

RAMIRO.

Och! Och! Elvire is om 't Portrait niet wel te vreden,
Zy wil u brengen tot jaloersheid, door de reden
Dat zy den Koning veinsd te minnen.

DON FELIX.

Neen, ô neen!
Ramiro, zy vertoond in schyn niet wel te vreên
Te weezen, want haar drift die komt dat uit te werken.
Op gistren kwam zy door de hoop myn min versterken;
Maar 'k zie hoe dat zy nu haar drift volgt en haar zin,
En stemd volkomentlyk den Vorst toe in zyn min.

RAMIRO.

Geloof uw knecht alleen, en wil al deze zaaken,
In plaats tot nadeel, nu eens tot uw voordeel maaken.

DON FELIX.

Neen, zy beschimpt my, want zy me opentlyk veracht.
Ik ben gebooren om van 't vrouwelyk geslacht
Gehoond te worden, haar een speeltuig te verstrekken
Dier driften, die haar hert, zo wankelbaar, verwekken!
Ik wil het lot, dat my zo wreed bestryd, zo fel,
Doen eindigen, daar ik myn hoop alleen op stel.
Ik wil de ontrouwe nu, zo veel ik zal vermoogen,
Dit fier verwyten en dan sterven van haar oogen.

RAMIRO.

Ik bid je wacht noch wat, haar hert is, als de wind,
Die nu onstuimig is, en zich dan zacht bevind.

DON FELIX.

Wel, dat wy dan geenzins die driften tegenstreeven,
Maar haar zo wenschelyk in vreden laaten leeven;
Zy smaak de vrucht daar van, bevryd van angst en pyn.
Maar ik kan van dit heil tot geen getuigen zyn,
Of moet op 't allerminst veel pyniging en plaagen,

Die

Die van my wreeder, als het ſterven zyn, verdraagen.
En ſchoon de ontmoeting met Don Sanche nu gantſch niet
Toelaten om te gaan na 't Kaſtiljaans gebied,
Gaan we in een ander land vertrekken, daar na dezen
Het lot my moogelyk zo niet zal tegen weezen.
Ramiro, trekken wy na Napels.

RAMIRO.

Napels? goed!
Dit 's beter als dat gy 't na de andere waereld doet.

DON FELIX.

'k Ga affcheid neemen van den Koning; wil de zaaken
Tot ons vertrek terſtond volkomen vaardig maaken.

RAMIRO *weggaande.*

'k Verwenſch de liefde, als ook Elvire, en uwe min,
'k Verwenſch den Graaf, en al die u dit bragt in 't zin.

VYFDE TOONEEL.

DON FELIX, HIPPOLITE.

HIPPOLITE, *Don Felix, die weg wil gaan, te rug houdende.*

HOu ſtand, Don Felix, 'k moet een weinig met u ſpreeken.
Elvires liefde is u volkomentlyk gebleeken;
Maar haare vlam is heel verkoeld, doordien zy ziet
En toeleid om den Troon van 't Arragons gebied
Als Koninginne door het huuwlyk te betreeden;
Daar doeld ze alleen op, en al haar genegentheden
Zyn om den Koning te behaagen: ik voor my
Ben zo veranderlyk van zinnen niet, als zy.
Indien myn hert en hand, tot trooſt in deze dingen,
Die gy gezien hebt en al haar veranderingen,
U voordeel kunnen doen, zo biede ik u die aan.

DON FELIX.

'k Verdien in 't minſt deze eer en ben 'er meê begaan,
De hoôn, die 'k door Elvire, en Blanche, heb bekomen,
Ver-

Verhindren my, Mevrouw, dat zy werd aangenomen;
'k Ontwyk noch dezen dag, dit hof, en ben verpligt
Aan myne ruſt, dat ik 't verban uit myn gezigt;
Maar welk een onheil, welk een pyn, wat zwaare plaagen,
En groote rampen dat myn liefde moet verdraagen,
Is 't my de zwaartſte ſmert, dat ik, ſpyt al myn hoon,
Geen voordeel doen kan met uw gunſt, my aangeboôn.

ZESDE TOONEEL.

HIPPOLITE *alleen.*

JA, Hippolite, gy verdiend de ſmaad naar waarde,
Om dat ge u zelve, aan hem, daar gy niets wiſt; verklaarde.

ZEVENDE TOONEEL.

ELVIRE, HIPPOLITE, BEATRIX.

ELVIRE *tegens Beatrix.*

JA, Hippolite zal het weeten.

BEATRIX *tegens Elvire.*

Goed, zie daar,
Daar is zy zelf, Mevrouw; wel aan, kom, vraag het haar.

ELVIRE *tegen Beatrix.*

Na ik Mendoza haar heb afgeſtaan, ten teken
Van afkeer, kan ik daar onmooglyk zelf van ſpreeken.

HIPPOLITE.

Komt ge om te weeten het vertrek der Kaſtiljaan?

ELVIRE.

Het zy hy blyft of niet daar leid my weinig aan.

HIPPOLITE.

Het zy het u behaagd, of oorzaak geeft tot vreezen,
Maak ſtaat dat hy dit hof reeds zal ontweeken weezen.

ELVIRE.

Zo gy zo min, als ik, daar over waard geraakt,
Gy had u daarom niet zo zeer bezorgt gemaakt.

BEA-

BEATRIX.

„Zie daar twee Juffers, die zich alle beide ontstellen,
„Maar waaren zy, als ik, zy zouden haar niet kwellen.

HIPPOLITE.

Gy moet ontroerd zyn; want 't is zeker dat men niet
Iets mist van veel waardy, als met een groot verdriet.

ELVIRE.

't Valt zwaar, wanneer men 't geen zo waard is moet verliezen.

HIPPOLITE.

Ik kwam alleen hem uit genegentheid verkiezen;
Maar nu dat ik alom in Felix hert bevind,
Dat hy my nooit heeft met genegentheid bemind,
Kan my zyn afzyn, hoe die liefde ook raakte aan 't blaaken,
Geen groote droefheid op myn hert zich eigen maaken.

ACHTSTE TOONEEL.

ELVIRE, BEATRIX.

ELVIRE.

HElaas! Beatrix!

BEATRIX.

'k Weet u zeggen al, 't is raar!
Gy wilt my spreeken in vertrouwen, is 't niet waar?

ELVIRE.

'k Doe aan myn hert geweld, en schyn het zelfs te tergen;
Ik kan myn droefheid, 't is me onmooglyk, meêr verbergen.

BEATRIX.

Dien Kastiljaan leid u aan 't hert en roofd uw rust.

ELVIRE.

'k Vind my bedroogen, 'k dacht die vlam reeds was gebluscht.

BEATRIX.

Dat 's mis; 't minheelend kruid, van schuuwen en vergeeten,

Wast in uw hof geensins, dat heb ik lang geweeten.

ELVIRE.

Wat heb ik nu gedaan? zyn afzyn, my zo wreed,
Verzwaard myn wonden, en myn pyn, en hertenleed.
'k Bemin Don Felix, ik aanbid hem, hy vertrekken!
Wat middel, als de dood, kan my tot hulp verstrekken,
Beatrix?

BEATRIX.

Dat is noch veel slimmer, ja gewis,
Mevrouw, als al het kwaad dat u weêrvaaren is.
Maar ik kan waarlyk niet begrypen noch verzinnen,
Waarom ge uw haat hem toonde, en echter wilt beminnen?
Waarom hem, zonder hoop te geeven, heen doen gaan,
Daar gy onmooglyk kunt tot zyn vertrek verstaan?

ELVIRE.

Toen was ik dwaas; maar wat kan hem doen wederkeeren?

BEATRIX.

Gy zelf; zo gy 't niet weet zal ik 't u aanstonds leeren.

ELVIRE.

Hoewel hier tegenstryd, myn stam, myn eer, en staat,
'k Zal echter alles doen, dat my de liefde raad.

BEATRIX.

Zeg me eens hoe gy de min des Konings zult waardeeren?

ELVIRE.

Hem, door myn koelheid, zien geduurig af te keeren.

BEATRIX.

Trotseerd gy dan de magt van 't koninglyk gezag?

ELVIRE.

Die groote mogentheid niets op myn hert vermag.

BEATRIX.

Spreek dan Mendoza zelf, hoor wat hy u zal zeggen,
Daar uit zo kunt gy al uw redenen beleggen;
Ik twyfel niet gy zult zyn meening wel verstaan.
Maar 'k zie de Vorst komt, met Don Felix, herwaarts aan.

ELVIRE.

Maar, kunnen wy hen niet ontvliên?

BEATRIX.

Neen, 't kon u rouwen.

NEGENDE TOONEEL.

DE KONING, DON FELIX, ELVIRE, BEATRIX.

DE KONING.

KOm, schoone Elvire, kom, en help my wederhouwen
Don Felix; hy, die, als gy weet, verstrekt 't sieraad
Van al myn Hof, wil nu verlaaten dezen staat,
Ik tracht, maar al vergeefs, zyn opzet te beletten;
Mevrouw, wil tot uw heil, uzelf daar tegen zetten.
Gy, die meêr magt hebt op zyn hert, als myn gezag,
Betoon hem wat de kracht van uw gezigt vermag.

ELVIRE.

Waar toe zyn nut, myn Heer, die al te tedre krachten,
't Verwinnen ongewoon? en zo na uw gedachten
Zy ooit iets wonnen op een hert, zy konnen niet
De wil bedwingen.

TIENDE TOONEEL.

DE KONING, DON FELIX.

DE KONING.

ZE is verwonderd, als gy ziet,
Van uw vertrek, dat gy zo haast hebt voorgenomen.

DON FELIX.

'k Deê u verstaan al 't geen my over is gekomen,
Maar al uw goedheid, Vorst, heeft van die smert en pyn
My reets ontslagen, niets daar van doen ovrig zyn.
'k Zal, zo 't u niet mishaagd, de reden die my wekken
Doen kennen, en waarom ik moet van hier vertrekken.

DE KONING.

Ik zal u hooren.

DON FELIX.

Als ik vlugtende, 't gebied
Myn 's vaderlands ontweek, en tot myn groot verdriet
Vervolgt wierd, was ik van myn knecht verzeld, met vreugden (den.
Kwam ik, Vorst, in uw ryk, zo bloeijend door uw deug-
De paerden, die zo lang ons hadden dienst gedaan,
Bezweeken onder ons, wy moesten hen ontslaan,
Van hunnen last, dies wy ons moesten gaan verkloeken,
In dezen nood, om hulp en bystand op te zoeken.
Wy vonden 't, toen ik by een beekje ruste kwam,
Daar ik de schoone Elvire en haare Nicht vernam.
Zo ooit de liefde had vermoogen op de reden,
Hebbe ik 't gevoeld, wanneer ik haar kwam nader treeden;
Ja, van dat uur verbande ik Blanche uit myne zin;
De schoone Elvire nam de plaats volkomen in.
Na ik haar hadde ontdekt myn zwaarigheên en noden,
Heeft zy twee paerden en verblyf my aangeboden.
Myn nieuwe liefde en ook myne driften rieden me aan,
Dit niet te weig'ren, of de aanbieding af te slaan.
Dus sleet ik by haar, Heer, twee dagen en beschouwde
Haar ed'le deugd, die my haare ommegang ontvouwde.
'k Moest eind'lyk scheiden, ik beken het, maar met smert;
En 't scheen my klaar dat die had werking op haar hert.
'k Vertrok dan, zonder dat ik toen haar naam kon hooren,
Zy had dit aan haar volk verboden van te vooren;
Zy schreef, tot myner gunst, aan uwe majesteit;
Ik gaf u zelfs dien brief, en heb u straks bereid
Gevonden, om uw hulp my, op haar beê, te toonen,
En myne elende met uw groote gunst te kroonen.
Maar myn verwondering vermeerderde, als ik my
Vond in de plaats, die gy, ver boven myn waardy,
Tot myn beschutting van myn leeven had verkooren,
Daar my de Schoone, die 'k gezien had, kwam te vooren,
Schoon ik gewanhoopt had haar ooit te aanschouwen,
Heer.

De

De vreugd die ik toen had ontvonkte meêr en meêr;
Die vreugde is de oorzaak dat ik moet van hier vertrekken,
En die myn wanhoop en rampzaligheên verwekken.

DE KONING.

Waarom?

DON FELIX.

Wanneer ik zag gelegentheid, heb ik
Myn liefde aan haar ontdekt, en op dat oogenblik
Scheen 't of Elvire nam in myne min behaagen;
Maar 'k zag myn hoop in 't kort geheel ter neêr geslagen.
Gy, die my hebt uw vlam vertrouwd, op dat ik in
Dien staat zou dienen, Vorst, uw liefde en uwe min;
Ik volgde uw wil, maar ik heb na dien tyd geleden,
De grootste smert die een verliefde ooit heeft bestreeden;
Wyl zy, die 'k teder min, aan u behaagd, en 't zou
Een dwaasheid zyn, zo ik met hoop my vleijen wou.
En 'k moest de ondankbaarste by ieder een verstrekken,
Indien ik my als uw meêminnaar kwam te ontdekken;
'k Verried den Graaf, die ook had reden my verdacht
Te houden, daar hy voor myn welvaard waakt en wacht,
Dat ik zyn zuster zou voor u of my begeeren,
En, op zo snooden wys, zyn adlyk huis onteeren?
'k Zie de achterdocht en vrees vergroot zyne ongeneugd,
Hy kan zich zelve niet vertrouwen op uw deugd;
Hy beeld zich in, dat gy hem hebt dien last geboden,
Op dat ik middel vond om hem te konnen dooden,
En dat gy daarom my zo veel vertrouwde alleen.
Hy let waar dat ik ga of waar ik wend myn treên,
Hy onderzoekt me en heeft myn wapens weggenomen.
Zyne ongerustheid is alreets zo ver gekomen,
Dat hem zyn schaduw zelf doet vreezen; des ik my
In zorg bevind, bleef ik in 't hof u langer by,
Dat ik den Graaf mogt, of uw majesteit verraaden,
En op my haalen zou een bittere ongenade.
Niets als het afzyn van Elvire, o Koning, kan

Me ontslaan van eene drift, die ik vergeefs verban.
Sta toe, dat ik terstond mag Arragon verlaaten,
En gaan in Napels, of in andre van uw staaten,
Waar ik gelegentheid kan vinden, om aldaar
My voor uw welstand in het uiterste gevaar
Te waagen, en die min, die my komt overheeren,
Verbannende, myn hert tot de eerste rust doen keeren.

DE KONING.

Die edle tekens, die ik in u zie, met vreugd,
Vermeerdren de achting die ik heb voor uwe deugd.
Ik ben met uw vertrek bewoogen en belaaden,
Wyl ge eer vertrekken wilt, als uwe trouw verraaden.
Mendoza, 't voegt my dat ik u herstel van 't geen
Gy in Kastilien verlooren hebt, voorheen.
'k Moet u beloonen voor uw edelmoedig poogen,
Zo schoon en deugd verdiend myn gunst en mededoogen,
'k Beloove u die; vertrek van hier niet, voor ge u ziet
Met eenig ampt verrykt in 't Napelsche gebied. (deelen.
De Graaf komt herwaarts aan, 'k moet hem iets mede-
Don Felix, wees gerust, en wil eerst myn beveelen
Ontfangen eer gy gaat, en zien hoe 'k u waardeer.

DON FELIX.

Ik ben gehoorzaam, en verwacht uw last, myn Heer.

ELFDE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF.

DE GRAAF.

WAt eer is dit voor my, dat ik u moog begroeten,
En zyne majesteit op deze plaats ontmoeten!

DE KONING.

Men heeft my iets gezegt, dat my verbaast maakt, Graaf,
Als of 't aan uw verstand, die groote en nutte gaaf
Begon te missen, daar gy wierd alom voor dezen,
Gelyk een wonder van uw dagen, hoog gepreezen.
Wat denkbeeld van verraad, wat ontrouw kwam'er in

Uw

Uw herſſens? en van waar die dwaasheid in uw zin?
Zo deze moeilykheid, die u zo zeer komt plaagen,
Nam oorſprong, om dat my uw zuſter kon behaagen,
Verban dit, Graaf, bedenk hoe hoog ik u waardeer,
Hoe ik uw braaf geſlacht en edle deugden eer;
En, ſchoon ik jong ben, 'k zal nooit in myn pligt bezwyken,
Die zal, zo lang ik leef, nooit uit myn boezem wyken;
Maar maaken dat elk een ſteeds in myn erfgebied
Daar van de tekenen, na zyn genoegen, ziet.
Verdenk myn min niet, of de gunſten die 'k haar toonden,
Dat zulks uw ſtam en deugd beledigden of hoonden.
Myn keur vermeerderd haar bekoorlykheên, haar deugd
Krygt daar door meerder glans: zo dit uwe ongeneugd
Veroorzaakt, dat ik haar bemind heb, zal ik 't ſtaaken,
Om zo uw heil en ruſt verzekerder te maaken.
Ga, maak u vaardig, om voor my, als Afgezand,
Na Liſſabon te gaan; verzoek, tot nader pand
Van vriendſchap, tot myn bruid de Infante, en doet haar blyken,
Hoe 'k naar dat huuwlyk tracht tot nut der beide Ryken.

DE GRAAF.

'k Ontfang, met vreugd, dien laſt my door u opgeleid:
Nu gy my hebt gekeurd tot zulk een waardigheid,
Zal ik in Portugaal uw glory ſtaande houwen,
Op dat zy daar de magt van Arragon beſchouwen;
En zo my niets ontmoet dat hinderd in die zaak,
Verhoop ik zal, in 't kort, uw welluſt, uw vermaak,
De ſchoone Ryksprinſes, die gy hebt uitgeleezen,
Naar uw begeerte, Vorſt, in Saragoſſa weezen.
Maar eer dat ik vertrek, en dat gy 't goed vind, laat
Elvire zyn gehuuwd aan een die ge in uw ſtaat
Haar waardig achten zult.

DE KONING.

Graaf, laat die zorgen vaaren,
Ik neem op my dat ik zal de eer uws huis bewaaren,
Ze is reeds verloofd.

DE GRAAF.
Verloofd!
DE KONING.
Ja, 'k heb de keur gedaan,
't Is aan Miralvaas Graaf.
DE GRAAF.
Ik heb geen kennis aan
Dien Graaf, noch nooit gehoord.....
DE KONING.
Hy is van groote waarde
En in Itaalie geenzints van de onvermaarde.
DE GRAAF.
Hoe kan ik 't huuwlyk zien voltrekken, by aldien
Ik ga na Portugaal?
DE KONING.
Dat zult ge op heden zien,
Daar na vertrekken.
DE GRAAF.
Maar de Graaf....
DE KONING.
Zult gy aanschouwen;
Hy heeft in deze stad een wyl zich opgehouwen,
Ik zal hem zelf by u geleiden, des zo maak
Dat gy hem wel ontfangt.
DE GRAAF.
„ 'k Begryp niets van die zaak.

Einde van het vierde Bedryf.

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO.

DON FELIX.

HEbt ge alles reed gemaakt, en konnen wy vertrekken?

RAMIRO.

Ja, Heer, ons huisraadt zal ons tot geen laſt verſtrekken;
Want 't is zo weinig, als gy zelf wel kunt vermoên,
Dat ik geen half uur tyd tot pakken heb van doen.

DON FELIX.

Ramiro, 'k ga my nu uit Arragon begeeven;
Maar denk ik zal niet in Elvires afzyn leeven.

RAMIRO.

Daar moet gy zeker u toe wennen; leef jy maar
Wat by proviſie.

DON FELIX.

'k Wenſch het allergrootſt gevaar
Ons mag ontmoeten als men zeewaard in zal ſteeken.

RAMIRO.

Ik hoop, voor my, noch wat te leeven, ſelle weeken?

DON FELIX.

Dat dan de winden in een felle zeeörkaan
De zeilen ſcheuren en ons ſchip te barſten ſlaan.

RAMIRO.

'k Wenſch dat de winden, Heer, ons gunſtig mogen weezen,
En wy haaſt zullen zyn tot Napels buiten vreezen.

DON FELIX.

Het onweêr, ſlaaverny, of wat my ook ontmoet,
Zal my verblyden als 't myn leeven einden doet.

TWEEDE TOONEEL.

DON FELIX, RAMIRO, ELVIRE, BEATRIX.

BEATRIX *tegens Don Felix.*

ELvire, Heer .... maar wat afgryſelyker woorden!

DON FELIX *tegens Beatrix.*

Zo gy, Beatrix, deez' myn droeve woorden hoorden,
Zo zy bewuſt dat die de wreede uitwerkzels zyn
Van myne elende; Elvire, is oorzaak van die pyn.

RAMIRO *tegens Elvire.*

Mevrouw, ik bid heb met Don Felix mededoogen,
Belet hem dat hy gaat, het is in uw vermoogen,
Of 't is met hem gedaan.

ELVIRE *tegens Ramiro.*

Ramiro, al het geen
Ik doen kan zal ik doen, myn vrees die is alleen
Dat ik niet op zyn hert het allerminſt zal winnen;
Want hy na Blanche gaat.

RAMIRO *tegens Elvire.*

Dat zal hy niet beginnen,
Hy gaat na Napels daar hy vinden zal, Mevrouw,
Zo veele Blanches als ik op myn hand beſchouw.

DON FELIX *tegens Ramiro.*

Laat af, Ramiro; want ik durf geen heil verwachten.
De ſchoone Elvire komt Mendoze in 't hert verachten.

BEATRIX *tegens Don Felix.*

Waarom hebt gy 't Portrait behouden?

ELVIRE *tegens Beatrix.*

Wat doet gy,
Beatrix? het is recht; eerd hy 't niet naar waardy,
Nu hy zo dier bewaard het geen hem kan behaagen?

RAMIRO *ſtil tegens Don Felix.*

„Nou, luſtig, deze bal terſtond weêr kaats geſlaagen.

DON FELIX *tegens Elvire.*

Mevrouw, is dit Portrait dan de oorzaak van die ſmert,

En weigring? maakt dat my 't verandren van uw hert?

BEATRIX *ſtil tegens Elvire.*

„Nu geef hem antwoord.

ELVIRE.

Ja, Don Felix al myn vreezen
Kunt ge u verbeelden.

DON FELIX.

Zou ik zo gelukkig weezen?
Maar neen, Elvire lacht, helaas! met myn verdriet!

BEATRIX.

„'k Wed dat men daadlyk 't eind van deze kweſtie ziet.

ELVIRE.

Ik zeg de waarheid, by aldien ik u moet derven,
Zo zeer bemin ik u, moet ik van liefde ſterven.

RAMIRO.

„Dat is wat hard; maar zo ik zie ter deegen klaar,
„Zo is de voortgang van de reis in groot gevaar.

DON FELIX.

Mevrouw, de afkeerigheid, die gy my hebt beweezen,
Is die alleenig dan uit jaloezy gereezen?

BEATRIX *tegens Don Felix.*

Ja, vaſt.

ELVIRE.

Hebt gy 't Portrait van Blanche niet bewaard,
Tot hoon van my?

RAMIRO *tegens Elvire.*

Neen, neen, maak u niet eens bezwaard,
Wy achten dat zo veel, als 't blaffen van de honden.

DON FELIX.

Neen, ſchoone Elvire, 't is by ongeluk gevonden;
Wat zou 't Portrait doen, daar uw ſchoonheid, die ik min,
Lang banden 't prinſipaal uit myn gemoet en zin?

ELVIRE.

Gy mind my dan oprecht, Don Felix?

DON FELIX.

Als myn leeven.

EL-

ELVIRE.

Is 't waarheid zo kan u geen achterdenken geeven
Dien medeminnaar, en hoe groot ook is zyn magt,
Gy zult zelf zien, in 't kort, hoe hoog dat ik u acht.

DON FELIX.

Helaas! wat zegt ge my? wat wreedheid! welke slaagen!

ELVIRE.

Wat vind men zoeter als een wenschelyk welbehaagen?

DON FELIX.

Niets. Maar, helaas! ik moet u derven, my zo waard!
Gy mind my, en ik moet vertrekken: kan op aard
Iets wreeder zyn als 't geen waar door ik word bespron-
gen?

ELVIRE.

Waarom vertrekt gy, Heer?

DON FELIX.

Om dat ik ben gedwongen.

ELVIRE.

Door wat bevel?

DON FELIX.

Door 't lot, terwyl dat ik heb aan
Den Vorst myn liefde ontdekt, hy heeft my toegestaan
Dat ik vertrekken mag.

ELVIRE.

O Hemel! welke plaagen!

DON FELIX.

Ik moet de grootste slag, myn waarde Elvire, draagen:
Myn rampen die zyn onherstelbaar! hoe! zal ik
Een Koning tergen, die in 't uiterste oogenblik
Myne eer beschermde? die zich zelf my eigen maakte?
Die op 't zorgvuldigste voor myne welstand waakte!
Ik moet myn hert, zo teêr, geweld aan doen, o ja!
En scheiden voor altoos! vaar wel, Mevrouw; ik ga.

Hy doet eenige treeden of hy weg wil gaan.

BEATRIX, *Don Felix weêrhouwende, en op Elvire wyzende.*

Hoe kunt gy gaan, myn Heer? ei zie die schreijende oogen:

RA-

RAMIRO, *al schreijende.*

Zyt gy in 't minste met haar weenen niet bewoogen?
Zie hoe die paerelen neêrvloeijen; Ja, zie daar,
Schoon ik een knecht ben, zie, zo schrei ik noch om haar.

DON FELIX.

Wat stryd gevoel ik! hoe of ik dit af zal keeren!
Terwyl ik zelve 't van den Koning kwam begeeren.

ELVIRE, *weenende.*

Neen, Neen, Don Felix, 'k zal niet leeven zo gy gaat.

DON FELIX.

Mevrouw, ik weet zelf niet wat ik in dezen staat
Besluiten moet, ik kom daar door myn min verraaden,
En uw bekoorlykheên, zo waard, zo dier, versmaaden.
En zo ik blyf, toon ik myn pligt noch eerbied aan
Den Vorst, ja kom daar door myn glory zelf verraân.
Maar neen, Mevrouw, ik wil dit niet meêr overweegen,
Nu ik volkomentlyk uwe achting heb verkreegen;
'k Zal alles waagen tot uw dienst, want my is meêr
Aan u gelegen, als myn leeven of myne eer,
Sta toe, Elvire, dat ik eens, na zo veel plagen,
Mag hoopen myn geluk in 't eind te zien volslaagen,
Door 't huuwelyk; want ik volkomen ben bereid
Te lyden 's Konings haat en zyn verbolgendheid.

ELVIRE *haar hand Don Felix aanbiedende.*

Ontfang myn hand, Mendoze. als tot een zeker teken
Van myn genegentheid, die ik nooit zal verbrecken.

DON FELIX *op zyn knien vallende en de hand van Elvire kusschende.*

Met die verzekering verdraag ik al het geen
Het lot my toevoegd; ja, hoe fel ik werd bestreên.

DER-

DERDE TOONEEL.

DON FELIX, ELVIRE, HIPPOLITE, BEATRIX, RAMIRO.

HIPPOLITE, *Don Felix, die geknield leid, verraſſende.*

WAt heil is dit voor u, Elvire? dat zo goedig
U toeſtraald, 'k ben verblyd!

ELVIRE.

Wat zyt gy edelmoedig!

HIPPOLITE.

Hebt gy Mendoza zelf aan my niet afgeſtaan?

ELVIRE.

Dat heeft de jalouzy my op dien tyd geraân.

HIPPOLITE.

Wel wat of Blanche zal, wanneer 't haar komt ter ooren,
Al zeggen, daar zy hem volkomen kan bekooren,
En hy aan haar behoord, gelyk u is bewuſt.

RAMIRO.

„Wat zyn de vrouwen ook jaloers, en zonder ruſt.

VIERDE TOONEEL.

DE GRAAF, DON FELIX, ELVIRE, HIPPOLITE, BEATRIX, RAMIRO.

DE GRAAF.

'k ZOcht u, Mendoza.

DON FELIX.

Heer, ik bid wil my ontdekken
De reden?

DE GRAAF.

Gy zult nu na Napels niet vertrekken.

DON FELIX.

Hoe dat, Heer? „welk een vreugd!

ELVIRE.

„Wat heil!

DE

DE GRAAF.

Ja, al het geen
Gy in verſchil had met Don Sanche in 't algemeen
Is afgedaan; en, om verwydering te ſchuuwen,
Zo wil uw Vorſt u aan Don Sanches zuſter huuwen:
Als mede uw zuſter met Don Sanche. Wees verheugd,
Elvire, nu dien Heer bekroond ziet zyne deugd.

ELVIRE.

„ Ach! wat verandering!

Tegens Don Felix.

Denk dat ik in uw zaaken
Zo veel belang neem, Heer, als zy u zelve raaken.

DON FELIX.

Mevrouw.. „ 'k Weet waar'lyk niet wat ik haar zeggen zal,
„ Zo zeer ben ik ontroerd door zulk een wreed geval.

HIPPOLITE.

'k Voeg daar myn wenſchen by. „ Wat vreugd mag my gebeuren,
„ Nu 'k haar voor eeuwig van Don Felix af zie ſcheuren.

DE GRAAF.

De Vorſt wacht u by hem, Mendoze, en zelf wil hy 't U kenbaar maaken.

DON FELIX.

„ 'k Weet niet waar ik ben.

Hy gaat, na dat hy ze alle gegroet heeft.

RAMIRO, *Don Felix volgende.*

O my!

VYFDE TOONEEL.

DE GRAAF, ELVIRE, HIPPOLITE, BEATRIX.

ELVIRE.

Die tyding, Heer, die moet vervullen uw verwachten,
En bannen alle zorg daar door uit uw gedachten.

DE

DE GRAAF.

't Is waar; maar, zuſter, 'k heb u iets te zeggen, dat
U nader raaken zal.

BEATRIX.

„ Wy weeten ook al wat.

DE GRAAF.

De Koning, ziende dat zyn drift my kwam te kwellen,
Heeft myne ontroerde geeſt weêr willen gantſch herſtellen,
En hy heeft my geboôn na Liſſabon te gaan,
Om aan dat hof te zien zyn huuwlyk toegeſtaan,
Met haare Ryksprinſes tot heil der beide ſtaaten.
'k Heb hem verzocht, dat ik, al eer ik moeſt verlaaten
Dit Ryk, een bruidegom voor u mogt kiezen, 't geen
Dat ſtrekken zoude om u van veel gevaarlykheên
Te ontheffen, die, wanneer ik zou afweezig weezen,
Gy daaglyks hebben zoud hier in het hof te vreezen:
Zyn antwoord was dat hy voor u den Graave van
Miralva had gekeurd.

ELVIRE.

Miralvaas Graaf! hoe kan....

DE GRAAF.

Die ryk van goedren is, wiens heerlykheden leggen
Ja 't beſte van Italje; en, zo ik 's Konings zeggen
Gelooven mag, is hy reeds in de ſtad.

HIPPOLITE.

Wanneer
Zal de voltrekking in het hof geſchieden, Heer?

DE GRAAF.

Deze avond noch.

ELVIRE.

„ Helaas!

DE GRAAF.

Ik weet met geen gedachten
Dit te overweegen, of hoe dat ik dat zal achten:
'k Verbeel my dat de reis na Portugaal alleen
Een vond is, die de Vorſt kwam by zich zelf te ſmeên,

En

En dat den Koning wel den Graave zelf mogt weezen,
My docht ik kon dit klaar uit 's Konings oogen leezen.
Ook ſprak de Vorſt dat hy den Graave hier zou in
Een uur geleiden, dit kwam my zeer vreemd in 't zin;
Des heb ik aanſtonds na den vreemdeling vernomen;
Maar kon niets, hoe ik zocht, hier van te weeten koomen;
Ook kend hem niemant, maar, Elvire, hoe 't ook gaat,
Gy zult u heden zien in een gantſch andren ſtaat.
't Is 't Koninglyk bevel en 't Vorſtelyk begeeren;
Gy moet gehoorzaam zyn; want ik 't niet af kan keeren.

ZESDE TOONEEL.

ELVIRE, HIPPOLITE, BEATRIX.

ELVIRE.

WElke een ſtandvaſtigheid of wel beproefde trouw
Kan dit verdraagen?

HIPPOLITE.

Ik ben waarelyk, Mevrouw,
Met al uw rampen, uit den grond myn's herts, bewogen.

ELVIRE.

Een zelfde ramp heeft op uw hert licht dit vermoogen.
Wreed Noodlot! was het noch niet ſtreng genoeg, dat ik
Don Felix miſſen moeſt, zelf in een oogenblik?
Moet ik noch Arragon verlaaten, en verbolgen,
Door jaloezy, helaas! eene onbekende volgen?

HIPPOLITE.

Elvire, neem geduld, de Vorſt u mooglyk zal....

ELVIRE.

Niets kan my redden uit dit doodelyk geval!

ZEVENDE TOONEEL.

ELVIRE, HIPPOLITE, BEATRIX, ALONZO.

ALONZO *in het uitkomen.*

JA, wees op my geruſt, daar zal niets aan ontbreeken,
Myn Heer.

ELVIRE.

Alonzo, zeg, tot wien hoorde ik u ſpreeken?

ALONZO.

't Was met uw broeder, door wiens laſt en wiens bevel,
Mevrouw, ik alles hier geheel in order ſtel.

ELVIRE.

Behang vry dit vertrek met rouw om uit te drukken,
Hoe dat de Koning ſteeds vermeerd myne ongelukken.

Elvire gaat, en Hippolite volgt haar.

HIPPOLITE *in't weggaan.*

„ 'k Zie my gewrooken.

ACHTSTE TOONEEL.

ALONZO, BEATRIX.

ALONZO.

HOe! wat 's dit? maakt zulk een tyd
Haar droevig, daar men is gemeenlyk in verblyd?
O my! de liefde werkt hier wonderlyke kuuren;
Wy zullen noch wat zien indien dit lang blyft duuren!

BEATRIX.

Wil ik u helpen, zeg?

ALONZO.

Wat vraagd gy? neen, o neen!
Want tot bederven zyt ge alleen bekwaam, zo 'k meen,
't Zal beter zyn als ik 't alleen doe

BEATRIX.

Welke dingen!
Uw handen ſtaan, naar 'k zie, om daar meê om te ſprin-

ALONZO. (gen!

Ramiro, naar ik merk, ſtaat u veel beter aan.

BEATRIX.

Hy 's mooijer noch, als gy.

ALONZO.

'k Laat dat zo heenen gaan;
Maar zo hy moeſt, gelyk als ik moet doen, verdraagen

Uw

Uw spytigheid, ik wed gy hem niet zoud behaagen.

Alonzo gaat in een ander vertrek.

NEGENDE TOONEEL.

RAMIRO, BEATRIX.

RAMIRO.

IK kom zo van het Hof, de Koning zal terstond
Hier weezen, en ik kwam straks herwaarts, wyl ik vond
Gelegentheid om u myn boodschap uit te leggen,
Beatrix, en dat is om u vaarwel te zeggen.

BEATRIX.

Hoe! is 't dan vast dat gy vertrekken zult?

RAMIRO.

O Ja.

Zie daar ik ben zo dol dat ik vertrekken ga,
Dat ik schier sterven zou; maar waar mag ik van praaten,
Ik ben reets dood, men mag my wel begraaven laaten.

BEATRIX.

Uw Heer is daarom ook bedroefd, zeg, is 't niet waar?

RAMIRO.

Al even eens, als ik; die de een ziet, ziet den aâr.

BEATRIX.

Maar zeg, de zuster van Don Sanche is ze uitgeleezen?

RAMIRO.

Ik zal u netjes eens afschilderen haar wezen.
Zy heeft een platte neus, de gaaten wyd en breed,
En loopende oogen, en zy stinkt altyd naar zweet,
Haar tanden zyn heel bruin, en trekken wat naar 't zwarte,
Haar lippen het ivoor in blankheid durven tarten.

BEATRIX.

Maar mooglyk is zy weêr zeer ongemeen van leest,
Licht heeft zy veel verstand, en dat bemind men 't meest.

RAMIRO.

Ze is wel gemaakt, ja toch, haar hoogte is net vyf voeten,
En in haar dikten zou men ruim zo veel ontmoeten;
En wat haar taaly noch veel schoonder maakt, is dat

Zy is gebochcheld en zeer mank gaat, datje't vat.

BEATRIX.

Gy maald me een Juffer af te gruuwlyk om te aanſchouwen.

RAMIRO.

Zó is de Bruid ook daar myn Heer nu meê moet trouwen.

BEATRIX.

'k Beklaag hem zo gy een goed ſchilder zyt.

RAMIRO.

't Is waar
Al wat ik zeg; maar 'k zie die trouw noch in geen jaar
Voltrokken, ik zal wat ik kan in 't werk gaan zetten,
Om zulk een huuw'lyk, is 't my mooglyk, te beletten....

BEATRIX.

Ik hoor gerucht.

RAMIRO.

Het is de Vorſt.

TIENDE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF, DON FELIX, BEATRIX, DON CEZAR, LAZARILJOS, RAMIRO, ALONZO, *Gevolg.*

DE GRAAF.

WAt grooter eer,
Voor my, waar toe ik tot erkentenis, myn Heer,
Geen woorden vind bekwaam, noch die by een kan voegen,
Om, naar waardy, aan u te toonen myn vernoegen.

DE KONING.

Uw dienſten, Graaf, aan my zo menigmaal betoond,
Verdienen noch te zyn met grooter gunſt beloond.

DON FELIX.

„Wie dacht ooit dat de Vorſt, door zyne drift ontſteeken,

„Zo

„Zo wreed zich immermeer op my zich zelf zou wreeken.

DE KONING.

Waar is Elvire? Graaf, ze is hier noodzaaklyk.

DE GRAAF.

Zy Zal aanstonds komen, Vorst.

DON FELIX *stil tegens Ramiro.*

„Ramiro, gy zult my „Zien sterven voor haar oog.

RAMIRO.

„Ei wilje niet ontstellen, „Noch zyt zo zot niet; want 'k zou u geensins verzellen?

DON FELIX *tegens Ramiro.*

„'k Verwacht dien Bruidegom, Ramiro, maar alleen, „Hem, die me Elvire ontroofd, zo vol bekoorlykheên.

ELFDE TOONEEL.

DE KONING, DE GRAAF, DON FELIX, ELVIRE, BEATRIX, RAMIRO, DON CEZAR, LAZARILJOS, ALONZO, *Gevolg.*

ELVIRE *knielende.*

MYn Heer, ik werp my aan uw voeten, vol verlangen.

DE KONING *haar opheffende.*

Rys, Schoone Elvire, gy zult tekenen ontfangen
Hoe zeer ik u waardeer, en altoos heb geacht.

DON FELIX.

„Dit is den laatsten slag waar op ik heb gewacht.

DE KONING.

Ik wil u, door myn gunst, met alle vreugd bekroonen?
Maar, hoe! komt gy u zelf, zo zeer bedroefd vertoonen,
Waar spruit dit uit? waarom ontrukt gy me uw gezigt,
Daar gy een Koning hebt tot uwe min verpligt?
Een onderdaan, wanneer zyn Vorst hem op komt draagen

Een wenschelyk geluk, ontvangt dat met behaagen,
Maar met geen aangezigt van droefheid overlaân.

ELVIRE.

De ontroerdheid die gy ziet is daar niet uit ontstaan;
Maar, ik voel my te zwak, om al de groote schatten,
Die gy aan my beloofd naar waarde te bevatten.

DE KONING.

Ik heb een Bruidegom voor u gekeurd.

DE GRAAF.

Die wy
Verwachtèn, naar uw wil.

DE KONING.

Hy is hier al na by.

DE GRAAF.

Doet ons hem kennen.

DON FELIX.

„Ja, de Koning zal haar trouwen,
„Ik twyfel niet.

RAMIRO.

„Dan heeft zy haar niet vreemd te houwen.

DE KONING *Don Felix by de hand neemende.*

Treê nader, Graave van Miralve, in dezen stant,
Ontfang Elvires hert, en trouw, door myne hand;
En gy, Mevrouw, wil thans verbannen al uw vreezen,
Niets zal u meerder in uw liefde tegen weezen.

ELVIRE *haar hand aan Don Felix geevende.*

'k Zal u gehoorzaam zyn, myn Koning.

BEATRIX *tegens Elvire.*

„Zo, Mevrouw,
„Uw Nicht hier was, ja wel, hoe of zy kyken zou!

RAMIRO.

Dat's goed, myn Meester trouwd, naar wensch van zyne zinnen,
En komt een Graafschap op de koop noch toe te winnen;
Indien de Koning niet daar op zyn recht behouwd,
Zo zal het deftig gaan, en dan, dan staan wy stout.

DE

DE GRAAF.

Vorst, hoe kan ik, naar waarde, al uwe goedheid pryzen,
En die weldadigheên, die gy my komt bewyzen?

DON FELIX.

Gy trekt grootmagtig Vorst een minnaar uit het graf,
Die door de wanhoop wierd verdrukt, maar van nu af....

DE KONING.

Mendoza, 't is genoeg, laat ons den tyd niet rekken;
Maar voort uw huuwlyk, naar uw wenschen, doen voltrekken;
En wat Don Sanche en u mag raaken, 'k zal in't kort
Bezorgen, tot uw heil, dat gy bevredigd word.

Einde van het Vyfde en Laatste Bedryf.

1198285.